

**Plenari del
Consell Municipal
de Benestar Social**

2 de novembre de 2017

**Informe de
l'Acció de Govern**

**Seguiment de les propostes
del Consell Municipal
de Benestar Social 2015-2016**

Ajuntament de Barcelona
Tinència d'alcaldia de Drets Socials

Novembre de 2017

Amb relació a les aportacions i recomanacions estratègiques de la Comissió Permanent al projecte “Impulsem!”. Un procés de reflexió i acció sobre els centres de serveis socials

La Comissió Permanent del Consell va fer un seguit d'aportacions al projecte Impulsem! tant pel que fa a la visió de futur dels centres de serveis socials (CSS) com pel que fa a les bases estratègiques per a la renovació dels centres.

“Impulsem!” és el pla de modernització dels serveis socials que replanteja el model d'atenció social bàsica a la ciutat partint de la necessitat d'adaptar-lo al nou context socioeconòmic marcat per la crisi. El Pla d'actuació 2017-2021 del projecte “Impulsem!” s'ha concretat en 20 projectes estratègics que es desenvoluparan fins al 2021, que cal impulsar a curt, mig i llarg termini, i que parteixen de la necessitat d'adaptar els serveis socials al nou context socioeconòmic marcat per la crisi.

“Impulsem!” ha tingut com a base un procés consultiu de més d'un any i mig de durada, en el qual han participat professionals, persones usuàries dels serveis i entitats socials. En el procés de consulta per definir el Pla d'acció han participat més de 800 persones, que han fet més de 1.700 aportacions, de les quals destaquen les del CMBS. Per fer el Pla d'actuació s'han tingut en compte els objectius i les mesures més prioritzades en el procés participatiu. A partir de les aportacions s'han elaborat els projectes que han de guiar el desenvolupament dels centres de serveis socials de Barcelona els propers anys.

El Pla d'actuació tindrà dos nivells de concreció: un primer nivell d'àmbit de ciutat i un segon nivell d'àmbit de districte. La finalitat del pla és garantir els drets de la ciutadania i reduir el nombre de visites i desplaçaments dels usuaris, facilitar les tasques i el dia a dia del personal professional i eliminar la burocràcia innecessària. Vuit dels vint projectes ja s'han posat en marxa i es preveu que la majoria de les actuacions estiguin en funcionament abans del 2019, tot i que el Pla d'acció s'estendrà fins al 2021.

Els 20 projectes del nou Pla d'actuació pretenen ubicar les persones en el centre del model de servei, a través de tres línies d'actuació. La primera línia es basa en l'apoderament dels usuaris, mitjançant més i millor atenció, apostant per la reducció de la burocràcia, i creant una oficina centrada exclusivament en les prestacions econòmiques. La segona línia es basa en la vertebració dels serveis, de manera que els centres de serveis socials es connectin millor amb les entitats i els agents de cada barri. La tercera línia de projectes se centra a millorar la capacitat de resposta de l'equip professional, evitar que els professionals dels centres desenvolupin tasques que no els pertoca i posar en marxa un nou sistema d'informació que integri la totalitat de les prestacions i els serveis.

El Consell, amb relació a la visió de futur dels CSS, va demanar que es caracteritzin per donar una atenció amb valor afegit a les persones, i això implica una atenció integral, amb treball preventiu i sociofamiliar, grupal i en xarxa, que superi la tramitació burocràtica i administrativa d'ajuts econòmics fragmentats destinats a cobrir les necessitats bàsiques de les persones

La visió dels CSS definida en el projecte “Impulsem!” destaca que són centres d'acompanyament per a l'apoderament de persones i sectors socials i que es fonamenten en el desplegament del treball sociofamiliar, grupal i comunitari. Que actuen com a promotors i referents del treball en xarxa al territori per reforçar el treball col·laboratiu amb les entitats socials i els moviments de defensa de drets del conjunt de l'acció social del territori. Es vol donar més i millor temps i més espais al treball sociofamiliar, grupal i comunitari, i reduir els temps de la tramitació fragmentada i burocràtica i de les tasques sense impacte en una intervenció social inclusiva i garant de drets socials.

Igualment destaca que els CSS han d'estar ben articulats i són complementaris amb els altres sistemes de serveis que proporcionen igualtat d'oportunitats i equitat, en especial, els d'assistència sanitària i els d'ensenyament. Així com que han de disposar de recursos de manera proporcional a la problemàtica social del territori per poder garantir una acció equitativa i de qualitat al conjunt de la ciutadania.

Dins el Pla d'actuació del projecte “Impulsem!” 2017-2021 s'identifiquen i concreten els projectes que cal impulsar i que han de permetre avançar en la missió i visió dels CSS per tal de:

- Recuperar temps per a la intervenció social: eliminar la burocràcia i millorar el circuit dels processos que tenen un impacte més gran.
- Fer de l'atenció grupal i el treball comunitari una part essencial de la resposta dels CSS i impulsar la perspectiva comunitària.
- Reforçar la vinculació dels CSS amb els barris i facilitar la participació de professionals en l'atenció grupal i comunitària i el treball fora del centre.

El pla fa una aposta clara per un enfocament proactiu de l'acció social i per les pràctiques preventives. Es destaca que els CSS tenen un posicionament privilegiat per plantejar accions de tipus preventiu, normalitzador i integrador. Bona part de les mesures del pla van en la línia de promoure que la prevenció sigui un element clau dins dels CSS.

Pel que fa als criteris generals de l'acció social dels centres de serveis socials, el Consell va fer igualment un conjunt de propostes: organitzar els processos d'atenció a partir de l'abordatge global de les persones i famílies; desplegar el treball de proximitat dels CSS per incidir en els processos d'atenció social i familiar, grupal i comunitària; acompanyar la ciutadania en el seu procés d'apoderament; aprofundir en la dimensió comunitària dels CSS; articular millor els CSS amb el teixit associatiu per enfortir la cohesió social i les fonts d'apoderament i el suport social; afavorir la permeabilitat dels CSS al teixit

associatiu i moviments de defensa de drets del territori i a les opinions de les persones ateses; transformar el concepte inadequat de porta única d'entrada dels CSS del sistema de serveis socials, a centre servidor del territori per a la complementarietat, coordinació i sinergia de l'acció social al territori amb responsabilitat pública.

Respecte a la necessitat de desplegar el treball de proximitat dels CSS per incidir en els processos d'atenció social i familiar, grupal i comunitària, assenyalar que el pla defineix que els CSS tenen un rol clau de promotors del treball de proximitat des del reconeixement de la necessitat d'altres serveis, entitats, grups informals o alternatius i persones de barri. Necessiten d'aquests vincles per poder desenvolupar actuacions preventives i promoure l'autonomia i inclusió de persones i grups en situació d'aïllament i exclusió social.

Amb relació a la necessitat d'acompanyar en l'apoderament, el pla estableix que els CSS atenen individus, grups i comunitats amb el propòsit d'apoderar-los a partir de la prevenció, els processos de millora de la seva autonomia, la vinculació, la presa de consciència social, l'activació de recursos propis i la capacitat de resiliència, la millora de la qualitat de vida, la inclusió, l'autoorganització i la sostenibilitat dels canvis.

Sobre la permeabilitat dels CSS al teixit associatiu i moviments de defensa de drets del territori i a les persones ateses, cal assenyalar que forma part de la visió dels CSS definida en el projecte: "Els CSS són permeables a les opinions de les persones ateses, al teixit associatiu, als principals òrgans municipals de participació en matèria social i als moviments de defensa de drets al territori".

Amb relació a la demanda de transformar el concepte inadequat de porta única d'entrada, cal destacar el projecte PONTES, que pretén incidir en la necessitat de construir col·laborativament les altres portes d'entrada, els processos d'acollida i d'atenció de les persones derivades des de serveis especialitzats, o orientades o detectades per altres serveis, entitats o organitzacions del territori. Mitjançant l'articulació de mesures com per exemple: 1) promoure els marcs de treball i les mesures (xarxes interprofessionals, sistemes d'informació compartits) que afavoreixen la màxima integritat de l'atenció entre els serveis de salut i serveis socials, 2) establir o enfortir els marcs i els circuits necessaris per al treball en xarxa amb els serveis d'altres sistemes, especialment amb els serveis de salut, ensenyament i inserció laboral, 3) ordenar la coordinació/complementarietat entre els serveis bàsics i els especialitzats, que permetrà articular el reforç de l'acompanyament en el procés de transició entre els serveis especialitzats i els CSS per evitar trencaments i retrocessos en els itineraris personals.

També amb relació a la revisió de la porta d'entrada, cal esmentar el projecte REFORCEM LES PORTES. Aquest projecte pretén reforçar les portes d'entrada (presencial i telefònica) de manera que s'ampliïn les capacitats d'informació, cribratge i orientació per facilitar una atenció més immediata a partir de les següents accions:

- Articular la formació inicial de les persones que s'incorporen a les UGA dels CSS (formació presencial, guia o càpsula d'acollida).

- Revisar i singularitzar el perfil de les persones que atenen al públic (competències, capacitats, formació). Valorar el redimensionament i la incorporació de nous perfils a la porta d'entrada (tècnic/a d'inserció social o informador/a).
- Dotar els i les professionals que atenen el públic telefònicament o presencialment dels dispositius i el suports (continguts, formats) necessaris.
- Millorar els mecanismes de comunicació entre CSS i les persones ateses: sistema telefònic dels CSS (sistema de registre de trucades pendents i traçabilitat, identificació de les trucades, etc.).
- Millorar el coneixement que té la ciutadania sobre els serveis socials. Elaborar i difondre continguts informatius en diferents suports sobre els temes o qüestions més comunes.

Les aportacions del Consell sobre les bases organitzatives i operatives dels CSS van ser: reduir els espais/temps del treball administratiu i burocràtic; augmentar els temps i els espais per al treball grupal en xarxa, comunitari i sociofamiliar de proximitat; distribuir els recursos humans segons les necessitats del territori; flexibilitzar els procediments i horaris dels centres i professionals per adequar millor l'oferta a la demanda, i en especial perquè es pugui desenvolupar el treball comunitari i en xarxa; i avançar en la clarificació i els límits dels serveis socials.

Pel que fa a reduir els espais/temps del treball administratiu i burocràtic, cal destacar la creació de l'Oficina de Prestacions Econòmiques. Aquest projecte ja s'ha iniciat i pretén facilitar la gestió de la sol·licitud d'ajuts diversos (per exemple, el suport a la gestió del Fons 0-16 i l'ajut a famílies monoparentals i dones que cobren PCN i viuen soles) a la ciutadania.

Així, s'aposta perquè aquesta oficina esdevingui un instrument de desburocratització dels CSS. Les línies de futur que caldrà desenvolupar són:

- Gestió de convocatòries d'ajuts d'ampli abast (rendes municipals).
- Emissió de certs certificats de vulnerabilitat (habitatge, pobresa energètica).
- Suport al procediment de gestió dels ajuts d'inclusió que es fan des dels CSS.
- Suport en el càlcul de co-pagaments.
- Altres aspectes de suport als CSS.

Igualment, respecte a la concreció d'informes/prescripcions i la importància d'anar cap a un informe social únic per persona/família atesa, cal destacar que una de les mesures futures és obrir un procés de treball específic per simplificar, racionalitzar i, si és possible, automatitzar l'elaboració d'informes i sol·licituds

Pel que fa a la necessitat d'augmentar els temps i espais per al treball grupal, en xarxa, comunitari i sociofamiliar de proximitat, el Pla posa l'èmfasi, justament, en alliberar temps

dels professionals perquè es puguin dedicar a fer més treball sociofamiliar, grupal i comunitari. Aquests tres nivells d'atenció que es desenvolupen des dels CSS abasten un ampli ventall d'accions que van des d'actuacions preventives, d'atenció social o socioeducativa fins a actuacions en situacions de necessitat social.

Hi ha una línia de treball específica per fer de l'atenció grupal i el treball comunitari una part essencial de la resposta dels CSS. Aquesta línia concreta tres objectius per aconseguir-ho: 1) Incrementar i potenciar el treball i l'acció grupal, 2) Promoure els grups informatius com una manera d'atendre que aporta més beneficis a les persones ateses i un ús més eficient del temps per als professionals i, per últim, 3) Impulsar la perspectiva comunitària als CSS.

Les accions que s'han contemplat per treballar en aquesta línia s'inclouen en tres projectes del Pla d'actuació:

- Sessions d'acollida VINE: replanteja el model d'atenció a les persones que visiten per primer cop un dels 40 centres de serveis socials de la ciutat i concreta una nova forma de realitzar la primera acollida a les persones que fan demanda d'atenció als serveis socials des d'un context grupal. S'ha dissenyat ja el pla de treball a portar a terme amb els i les professionals que participen en el procés d'elaboració del model.
- Projectes grupals Innovem i Transferim: dona continuïtat a l'impuls de l'atenció grupal des dels CSS incorporant les prioritats identificades en el procés participatiu.
- Projecte Comunitàriament, que aprofundeix en la dimensió comunitària i de millor articulació dels CSS amb el teixit associatiu, i permetrà conceptualitzar, sistematitzar i, sobretot, operativitzar la intervenció i perspectiva comunitària als CSS.

Respecte a la distribució dels recursos humans segons les necessitats del territori, en primer lloc, fer constar que la distribució de professionals per CSS es fa seguint una metodologia molt rigorosa (índex de distribució de recursos) que es construeix afegint variables poblacionals i indicadors de risc:

- Variables poblacionals generals (població, envelliment...)
- Variables poblacionals vinculades a l'atenció social (taxa d'atur, absentisme escolar, embarassos en adolescents...)
- Indicadors d'activitat dels CSS (demanda, visites, etc.)

En segon lloc, assenyalar que des de l'Ajuntament de Barcelona s'ha impulsat un pla de reforç dels serveis socials bàsics que des del final de 2015 ja ha incorporat 92 nous professionals de serveis socials.

A continuació es detallen les incorporacions fetes durant els anys 2016 i 2017:

- L'any 2016 es van incorporar 15 educadors/es socials, 10 treballadors/es socials, 5 psicòlegs/logues, 6 administratius/ves i 8 APC (educadors/res del programa A Partir del Carrer). Pel que fa a l'equip volant, es van incorporar 3 treballadors/es socials i 2 administratius/ves.

- Aquest any 2017 s'han incorporat els/les següents professionals: 18 educadors/es socials, 5 treballadors/es socials, 4 psicòlegs/logues.
- Així mateix, s'ha contractat un/a cap de servei i 15 administratius/ves per a l'Oficina de Prestacions Econòmiques.

Pel que fa a la flexibilització dels procediments i horaris dels centres i professionals d'acord amb els objectius del centre i les necessitats d'intervenció, cal esmentar dos projectes del Pla d'actuació a través dels quals s'implementaran mesures que permetran assolir aquests objectius:

- Projecte KRONOS i Projecte KAIROS: destinats a la flexibilització dels horaris i les agendes, la revisió del tancament dels centres en determinats dies, i l'ampliació dels horaris. D'aquesta manera, es pretén donar més autonomia i responsabilitat als i les professionals en l'organització del temps, adaptar el portal de tràmits de RRHH a la tasca dels i de les professionals, ampliar els horaris d'atenció i revisar el tancament dels centres el dijous pel matí.

Respecte a la necessitat d'avançar en la clarificació i els límits dels serveis socials, coordinant les funcions i els enllaços entre els CSS i els serveis especialitzats, i aconseguir que els altres sistemes de benestar assumeixin les prestacions i ajuts econòmics que els són propis, cal destacar el Projecte ANET, que té el propòsit d'obrir un procés de treball amb organitzacions i instàncies per retornar la tramitació de recursos que no són propis dels serveis socials: desinsectacions, neteges de xoc, gestió d'enterraments, custòdia d'animals, guardamobles, ajuts per al programa de factura dels subministres, arranjaments, entre altres.

Resum de l'estat de les accions realitzades

Pla d'actuació en l'àmbit de ciutat

1 Sessions d'acollida Vine: la primera atenció, en grup	S'ha dissenyat el Pla de treball que s'ha de portar a terme amb els/les professionals que participen en el procés d'elaboració d'un nou model de les primeres atencions.
2 Model BCN atenció a la dependència	S'ha realitzat el Pla de treball que caldrà seguir per tal de dissenyar l'organització i el funcionament que tindrà el nou servei d'atenció a la dependència de la ciutat de Barcelona. Paral·lelament, s'ha definit la necessitat de crear una Comissió Tècnica de Contrast en la qual participaran diferents perfils professionals que seran imprescindibles per aportar elements per al disseny del nou servei.
3-4 Kairos i Kronos	S'ha fet la formulació del projecte i s'ha elaborat el Pla de treball amb la metodologia i el calendari de les diverses accions que caldrà desenvolupar.
5 Projectes grupals: innovem i transferim	El mes de setembre ha finalitzat el període d'inscripcions, iniciat el mes de juliol, perquè els CSS puguin informar sobre el seu interès en participar en el projecte en qualitat de transferidors i/o receptors o, per contra, explicar els motius pels quals la seva participació en el projecte no és possible.
6 Comunitàriament	El 27 de setembre la Direcció del projecte es va reunir per treballar sobre l'esborrany del document que conté el marc de l'Acció Comunitària als CSS i definir els primers passos del Pla de treball per a l'impuls del treball comunitari als CSS. Així mateix, en breu es constituirà la Comissió Tècnica del Comunitàriament amb diversos/es professionals dels diferents territoris.
7 Com va?	Pendent iniciar.
8 Reforcem les portes	S'ha fet la formulació del projecte i s'ha elaborat el Pla de treball amb la metodologia i el calendari de les diverses accions que caldrà desenvolupar. Així mateix, s'ha considerat important la creació d'una Comissió Tècnica de Contrast formada per diversos perfils (Unitats de Gestió Administrativa, DATC, Unitats de Primeres Atencions, direccions territorials i de centre, recursos humans, entre altres). Properament es farà la convocatòria.
9 Oficina de Prestacions Econòmiques	A partir del 2 d'octubre ja està en funcionament l'Oficina de Prestacions Econòmiques en la remodelada seu del Carrer Aragó, 344. Actualment l'Oficina té una responsable i 15 posicions d'atenció i gestió i s'encarrega de la gestió del Fons d'infància 0-16 anys i també de la gestió administrativa del B-Mincome. En el marc del programa "Impulsem!" tindrà noves funcions vinculades a la desburocratització dels CSS.
10 Circuit estudi d'infància i adolescència	En aquest moment s'està fent l'estudi del dimensionament de l'equip pilot d'infància que farà la primera valoració dels estudis urgents dels casos desconeguts pels CSS.
12 A PUNT!	S'ha publicat la plaça de cap de secció 1 (direcció equip volant + formació acollida) a la gaseta.
14 Cuidem-nos	Pendent iniciar.
15 Anet	El projecte es troba en la seva fase exploratòria. S'han començat a fer entrevistes a professionals de diferents perfils per tal de conèixer a fons els circuits i procediments actuals d'aquells recursos que, en el marc de l'"Impulsem!", es considerarà que la seva tramitació (total o parcial) "no toca" a serveis socials.
17 Sirius	El disseny del projecte implicarà la realització de <i>workshops</i> amb diferents professionals. A tal efecte, actualment s'està avançant en la identificació, definició i priorització dels seus àmbits de treball. Així mateix, s'ha considerat important la creació d'una Comissió Tècnica, configurada per diferents perfils, que vetlli pel seguiment i faci aportacions al llarg de tot el projecte.

A l'octubre s'iniciarà la prova pilot per a l'intercanvi de dades entre la història clínica compartida de CatSalut i el SIAS de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona. Un intercanvi de dades que ha de significar una major atenció integrada social i sanitària per a les persones ateses.

El 28 de setembre es va fer una sessió explicativa a la Casa Elizalde del projecte "De l'equip docent a l'equip educatiu", un programa impulsat pel Consorci d'Educació de Barcelona que consisteix en la dotació de 20 educadors/es adscrits/es a 11 CSS per donar cobertura a 27 centres escolars amb el propòsit de millorar l'atenció a la infància.

Acció comunitària

El grup Acció comunitària ha treballat i fet consideracions i propostes al voltant de quin és i quin ha de ser el rol de l'Administració pública en relació amb l'acció comunitària a la ciutat.

Sobre la concepció i el sentit de l'acció comunitària en la política local

El document marc *Cap a una política pública de l'acció comunitària*, que dibuixa la visió i l'estratègia municipal en relació amb la política local de l'acció comunitària, està en línia amb el que proposa el CMBS, en tant que 1) l'acció comunitària sigui concebuda com un eix estratègic i transversal de ciutat en relació amb les diferents polítiques, incorporant la mirada territorial i comunitària a les polítiques generals: sanitàries, educatives o socioculturals; 2) que els equipaments de proximitat siguin també motors d'acció comunitària o espais llançadora de projectes comunitaris en els barris, i 3) que l'Administració jugui un rol "ordenador" de l'acció comunitària que es realitza en un territori.

En aquest sentit, cal destacar el conjunt d'accions impulsades per la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària per al desenvolupament i implantació de les estratègies definides:

- Disseny de la guia *Orientacions per a la definició d'una estratègia comunitària*, i difusió i suport en la seva implantació.
- Codirecció de l'Equip d'Organitzadores Comunitàries amb el Pla de Barris per impulsar l'estratègia comunitària en els barris.
- Creació del grup de treball, definició d'estratègia i impuls del Sistema Comunitari de polítiques Socials. També disseny i impuls de tres experiències pilots en el desenvolupament d'aquest sistema.
- Disseny i acompanyament als districtes en el desenvolupament de plans directors per a l'impuls de l'acció comunitària als barris.
- Suport en el disseny, implantació i avaluació de l'eix estratègic "Comunitariament" del procés Impulsem de l'IMSS.
- Coordinació amb directors territorials del Consorci d'Educació de Barcelona per un treball coordinat i estratègic en l'acció comunitària als barris.

- Coordinació amb l'equip responsable de l'acció comunitària als centres d'atenció primària de salut de l'ICS, propostes de treball conjunt d'àmbit territorial.
- Grup de treball de referents d'equipaments de proximitat (biblioteques, centres cívics, escoles, casals de barri, espais de gent gran, equipaments esportius...), de reflexió i propostes sobre els equipaments de proximitat com a motors d'acció comunitària.

Impuls, foment i suport de l'acció comunitària des de l'Administració local

El reconeixement de "nous actors", tant formals com informals, ha de formar part de l'estratègia d'impuls de l'acció comunitària per part municipal.

Tot respectant la necessària autonomia dels projectes associatius, l'Ajuntament té la voluntat d'intervenir i ser proactiu a l'hora d'impulsar l'acció comunitària, especialment en aquells barris on es fa més evident la feblesa del teixit social. La visió municipal encarrega als serveis i professionals de l'Administració que enfoquin la seva feina amb una perspectiva comunitària, és a dir, mirant de "construir comunitat" a través de les seves accions i els seus projectes.

En aquest sentit, cal destacar el conjunt d'accions impulsades per la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària per a l'impuls, foment i suport de l'acció comunitària:

- Implantació d'una convocatòria plurianual de plans i processos de desenvolupament comunitari (PPDC) conjunta amb els districtes.
- Seguiment i suport estratègic i metodològic als PPDC conjuntament amb els districtes.
- Desenvolupament d'una xarxa de PPDC.
- Espais de formació i intercanvi amb tots els agents implicats en els PPDC (entitats, veïns, professionals dels serveis i equipaments).
- Grup de treball d'equipaments de proximitat (casals de barri) per a l'elaboració d'una Guia metodològica per a casals de barri com a llançadors de projectes comunitaris.
- Anàlisi en clau comunitària i estudi de casos de nou casals de barri, i propostes d'indicadors que recullin el paper comunitari dels casals.

- Selecció i seguiment de projectes singulars en acció comunitària dels projectes d'associacions presentats a la convocatòria de subvencions ordinàries.
- Suport, seguiment i enfortiment dels projectes associatius, vetllant especialment per la seva vinculació i transversalitat amb la resta d'actors comunitaris del territori.

En relació amb els grups i moviments socials respecte a l'acció comunitària

Coneixedors de la gran diversitat d'actors comunitaris que protagonitzen projectes a la ciutat, s'aposta per una "diversificació de canals" de relació i coproducció de projectes amb la societat. La relació amb els actors emergents no sempre és fàcil, però el propòsit és no deixar de conèixer i reconèixer aquesta diversitat.

En aquest sentit, cal destacar el conjunt d'accions impulsades per la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària, com el projecte Energies Comunitàries, que té com un dels objectius principals "explorar nous models de relació, noves estratègies" amb actors emergents.

També el projecte "Associa't" té com a objectius principals donar suport, visibilitzar i enfortir els projectes associatius de la ciutat, treballant, entre altres, una proposta d'activitats associatives per les Festes de la Mercè de manera col·laborativa i coproduïda amb les pròpies entitats.

Finançament de l'acció comunitària

En relació amb el finançament dels projectes, l'Administració no sempre és prou àgil a l'hora de gestionar els recursos i fer-los arribar a la societat, però la resposta a aquesta "lentitud" no pot venir mai d'intentar aprimar o saltar-se procediments que són absolutament necessaris per tal de garantir la transparència i el control públic dels recursos municipals.

Amb tot, s'estan incorporant dos elements nous que han de tenir una incidència positiva en facilitar l'accés a finançament, i que responen a demandes expressades pel CMBS, però també per diversos actors comunitaris de la ciutat: 1) la possibilitat, per primer cop en una convocatòria de subvencions de Pla de desenvolupament comunitari (PDC), d'acceptar com a justificables les despeses financeres del projecte –i que obre la porta a la possibilitat d'acudir al mercat (social) del crèdit per finançar-se mentre no arriben els recursos de les subvencions–; 2) una convocatòria bianual per a PDC que ha de garantir un accés més estable, sostingut i puntual al finançament.

Igualment cal destacar la revisió de l'atorgament del percentatge de cobertura dels projectes de desenvolupament comunitari en les subvencions de PPDC o la implantació d'una convocatòria plurianual de PPDC conjunta amb els districtes que facilitarà un avançament del cobrament de la subvenció, així com la implementació d'una convocatòria plurianual per a Acció comunitària i Associacionisme.

Finalment, pel que fa als serveis socials i l'acció comunitària, com ja s'especificava anteriorment, des de l'Institut Municipal de Serveis Socials a través del Pla d'actuació del

projecte "Impulsem!" 2017-2021, s'està promovent l'atenció grupal i el treball comunitari com una part essencial de la resposta dels CSS .

Durant l'any 2016, s'ha continuat impulsant el desenvolupament de projectes d'acord amb les línies d'actuació marcades en els plans d'actuació social territorial de cada districte i emmarcats en els mateixos programes d'acció social dels CSS.

En relació amb els projectes comunitaris, s'han fet 41 intervencions i s'han portat a terme 189 projectes grupals a tota la ciutat:

	<i>Projectes comunitaris</i>	<i>Projectes grupals</i>
Ciutat Vella	1	14
Eixample	6	22
Sants-Montjuïc	6	31
Les Corts	5	10
Sarrià-Sant Gervasi	2	10
Gràcia	3	21
Horta	2	15
Nou Barris	11	26
Sant Andreu	2	16
Sant Martí	3	24

Igualtat d'oportunitats en la infància

Propostes per afavorir la igualtat d'oportunitats en l'etapa vital 0-17

A partir de la valoració de les més de dues-centes mesures recollides en el document *Bases per definir estratègies per prevenir i pal·liar l'impacte de la crisi en la infància i les seves famílies* (2014), tenint en compte la recomanació europea d'invertir en infància per trencar les desigualtats, el grup Igualtat d'oportunitats en la infància en va prioritzar 20 a partir de les quatre línies estratègiques que es detallen a continuació.

La voluntat del govern municipal ha estat reforçar el paper actiu de l'administració local per intentar corregir i reduir les desigualtats –que sovint són resultat de dinàmiques supra-municipals i globals–, i garantir els drets bàsics. Aquest compromís se centra en unes direccions complementàries: d'una banda, l'acció sobre el territori, atès que la desigualtat social es concreta i projecta en la geografia de les ciutats, concentrant situacions de pobresa i exclusió en determinats barris i zones de Barcelona. I de l'altra, l'acció sobre famílies i ciutadania. S'han posat en marxa un seguit d'iniciatives (i s'han reforçat d'altres ja existents), que actuen amb voluntat redistributiva –ja sigui per la política fiscal o per la despesa– sobre la situació particular de famílies i ciutadans amb rendes baixes, en especial per assegurar l'accés als drets bàsics.

A continuació es detallen algunes de les actuacions més significatives amb relació a les propostes del grup de treball, d'acord amb les quatre línies estratègiques plantejades:

A. Millora de les polítiques locals en infància

Amb relació a la demanda de "Racionalitzar els recursos, revisar els serveis saturats i les ràtios de persones ateses per professional. Incrementar professionals i analitzar els serveis d'infància a la ciutat siguin o no municipals".

L'any 2016, després de fer la revisió de ràtios d'atenció en els equips d'atenció a la infància, s'ha incrementat el personal per disminuir aquesta ràtio i situar-la en una mitjana d'un professional per cada 40 infants.

Nous projectes iniciats

Institut Municipal de Serveis Socials, 2016

<i>Projecte</i>	<i>Tipus de millora</i>	<i>Resultat</i>
Targeta Barcelona Solidària d'alimentació infantil 0-16:	Es continua desenvolupant el projecte durant l'any 2016 (setembre 2013)	19.336 ajuts atorgats per un import de 22.476.370€
• ajudes monoparentals		1.038 ajuts atorgats a famílies monoparentals per un import de 709.950€.
• ajudes a dones perceptores de pensions no contributives de la Seguretat Social (PNC)		60 ajuts atorgats per un import de 25.800 €.

Font: Memòria de Drets Socials 2016.

S'han contractat 14 professionals (augment del 13% de la plantilla) i s'ha posat en marxa un equip de substitució immediata dels professionals per minimitzar l'efecte sobre l'atenció a les famílies i infants.

A partir del mateix contracte-programa que l'Ajuntament de Barcelona va signar amb la Generalitat el 2016, es preveu per a l'any 2017 l'ampliació de la plantilla i la creació de dos equips municipals per ajudar a reforçar les competències parentals i el seguiment de les famílies que tenen cura dels infants amb vincle sanguini. Per tant, s'ampliarà la plantilla en 8 professionals més.

Amb relació a "Millorar la col·laboració, coordinació i cooperació entre els agents socials que actuen en un mateix territori, avançant cap a un model de referència, evitant la duplicitat de xarxes i afavorint la qualitat en l'atenció".

Durant els anys 2016 i 2017 l'Ajuntament de Barcelona, la Direcció General d'Atenció a la Infància de la Generalitat de Catalunya i el Consorci de Serveis Socials han estat treballant un model integral d'atenció a la infància i l'adolescència i les seves famílies per part dels serveis socials especialitzats en infància i adolescència, que contempla la síntesi del sistema de protecció a la ciutat de Barcelona dins d'una única unitat administrativa, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona. La finalitat és minimitzar la duplicitat d'organismes que intervenen en el sistema de protecció de menors i aplicar un model de referència d'intervenció amb infants i famílies de qualitat.

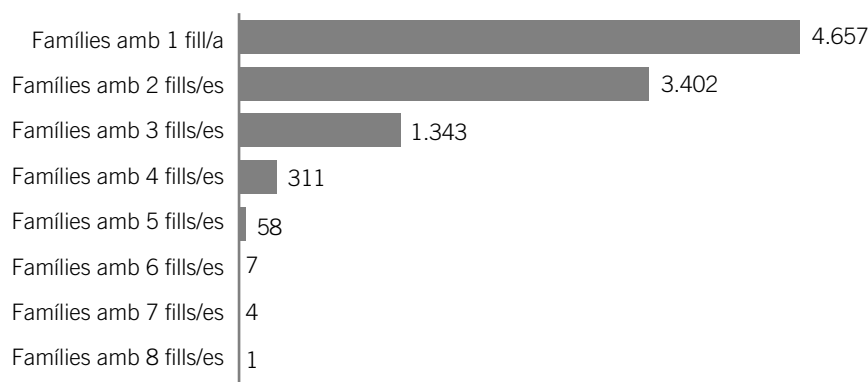
B. Accés a recursos econòmics per mantenir unes condicions de vida adequades: ajuts, treball i impostos

Pel que fa a "Establir una renda municipal de suficiència per als infants i adolescents fins als 17 anys en situació de vulnerabilitat socioeconòmica".

S'ha consolidat una renda municipal infantil complementària mitjançant el Fons extraordinari d'ajut d'emergència social per a infants de 0-16 anys. Els ajuts són de 100 € mensuals per fill/a, ampliat en 100 € més en cas de famílies monoparentals. Se n'han beneficiat 11.059 famílies (2015) i 19.336 famílies (2016), usuàries dels serveis socials, amb baixes rendes i amb fills d'entre 0 i 16 anys.

Pel que fa a les millores recomanades, destaquem les més significatives de la convocatòria del 2017 del Fons d'infància 0-16 anys:

- Convocatòria única i unificada per a famílies amb fills menors de 16 anys i famílies monoparentals.
- Facilitats per a la tramitació: vinculació de l'ajut 0-16 a la beca menjador. Si està aprovat l'ajut 0-16, està també aprovada la beca menjador.
- Informació a les persones beneficiàries del Fons sobre la campanya d'ajut del 75% de l'IBI adreçada a persones amb pocs recursos econòmics.
- Import de 100€/mes per fill/a fins a un màxim de 900€/any per infant.
- L'import de l'ajut complementari per a famílies monoparentals és de 900€/any.
- En el supòsit de guarda compartida, qualsevol dels dos progenitors pot presentar la sol·licitud de l'ajut. Cada infant dóna dret, però, a un únic ajut econòmic. Cada progenitor podrà rebre com a màxim el 50% de l'ajut.
- Ampliació dels sectors i establiments per fer servir la Targeta Barcelona Solidària. Amb les targetes del Fons d'infància es pot accedir: a productes alimentaris –tant en supermercats com en grans superfícies–, a productes i serveis educatius –llibreries i papereries, col·legis i acadèmies d'ensenyament professional–; i també a roba i calçat, a farmàcies, òptiques i drogueries, transport públic, ferrocarrils, Renfe, metro, taxis, pagament de tributs i altres sectors com hospitals i consultes mèdiques.

	Import en €	Targetes lliurades
Nou Barris	2.341.588	2.314
Sant Martí	1.495.000	1.434
Sants-Montjuïc	1.404.100	1.384
Ciutat Vella	1.383.400	1.283
Sant Andreu	1.121.950	1.098
Horta-Guinardó	1.022.500	1.063
Eixample	576.000	617
Gràcia	377.650	408
Les Corts	125.200	140
Sarrià-Sant Gervasi	117.400	118

Font: Àrea de Drets Socials.

D'altra banda, l'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa l'Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques, un servei innovador que vol donar resposta als ciutadans i les famílies en la gestió de diferents tràmits i alhora desburocratitzar els serveis socials bàsics per així centrar-se més en la intervenció personal i comunitària.

L'oficina centralitzarà a partir d'ara la gestió de prestacions municipals com la renda d'infància i monoparental per a

infants a càrrec de 0 a 16 anys, els ajuts d'emergència social i el projecte pilot de nou suport municipal d'inclusió B-MIN-COME.

Aquest projecte, cofinançat per la Unió Europea i l'Ajuntament de Barcelona, atorgarà suport municipal a 1.000 unitats de convivència de l'Eix Besòs durant dos anys. Aplicarà, a més, a algunes d'aquestes famílies quatre polítiques actives consistents en formació i ocupació, participació

social, economia social i foment del lloguer social d'habita-cions. També s'activarà el pagament d'una part del suport en forma de moneda ciutadana. Aquest projecte pretén, a més, generar coneixement sobre l'impacte del suport i de les polítiques actives en el territori, amb la participació activa dels partners del projecte europeu: Ivàlua, la UPC, Novact, la Young Foundation i la UAB.

L'Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques també oferirà tota la informació necessària per sol·licitar la Renda Garantida de Ciutadania que atorga la Generalitat de Catalunya. Igualment, el centre emetrà certificats d'exclusió residencial, social, de pobresa energètica o altres documents de forma sistemàtica, des d'una atenció el més integrada i àgil possible.

Des de l'Àrea de Drets Socials s'ha constatat que actualment les diverses administracions supramunicipals atorguen fins a 68 ajudes monetàries diferents i 73 prestacions en espècie, a banda de les que concedeix el propi consistori i les entitats del Tercer Sector, que fan que la xifra conjunta arribi a les 200. La fragmentació i la complexitat associada és evident i, com a exemple de la intenció de revertir aquesta tendència, l'Ajuntament ja va associar enguany al Fons d'infància 0-16 la concessió de les beques menjador i de les subvencions per pagar l'IBI.

Es calcula que des del nou servei el primer any es concediran ajuts al voltant de 20.000 famílies l'any per valor d'uns 30 milions d'euros. La previsió, però, és que l'Oficina de

Prestacions Socials i Econòmiques també pugui emetre aproximadament un miler de certificats d'exclusió residencial l'any, uns 800 més d'exclusió social, i que gestioni unes 9.000 incidències i totes les reclamacions, canvis i inspec-cions que es derivin dels tràmits corresponents. Per fer-ho possible hi treballaran 24 persones, una quinzena de les quals han estat contractades específicament.

Pel que fa a "Assegurar l'accés al servei de menjador per a tots els infants en situació de vulnerabilitat" cal dir que, des que l'Ajuntament de Barcelona va incrementar els mar-ges per ser beneficiari dels ajuts extraordinaris –els que cobreixen la totalitat del cost del menjador–, aquests han incrementat en 9.226 beneficiaris respecte del curs 2014-2015.

El Consorci d'Educació de Barcelona, l'organisme format per Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, haurà destinat aquest curs, en concepte d'ajuts de menjador, un total de 17.613.845 euros, aproximadament 1 milió d'euros més que el curs passat. Això representa que s'ha pogut atorgar un total de 23.617 ajuts de menjador a famílies desfavori-des, xifra que representa un augment del 5% respecte el curs anterior.

En comparació amb el curs anterior, s'observa un augment del nombre de sol·licituds (2.501 més) i d'ajuts atorgats (1.153 més). Novament aquest any s'han atorgat la totalitat dels ajuts que compleixen els requisits de la convocatòria.

Curs	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import de l'adjudicació
2012-2013	19.278	15.479	8.282.450,00 €
2013-2014	21.670	17.155	9.456.360,00 €
2014-2015	24.342	19.751	11.576.450,00 €
2015-2016	28.039	22.464	16.505.000,00 €
2016-2017	30.540	23.617	17.613.845,00 €

Font: Consorci d'Educació.

Dades de la convocatòria per districte

	Peticions		Ajuts		Denegades	Import despesa	
Ciutat Vella	2.431	8%	2.004	8%	427	1.528.200€	9%
Eixample	3.052	10%	2.303	10%	749	1.597.745€	9%
Sants-Montjuïc	3.761	12%	2.975	13%	786	2.207.960€	13%
Les Corts	1.048	3%	760	3%	288	494.640€	3%
Sarrià-Sant Gervasi	1.235	4%	885	4%	350	598.805€	3%
Gràcia	1.754	6%	1.293	5%	461	980.055€	6%
Horta-Guinardó	3.514	12%	2.653	11%	861	1.896.030€	11%
Nou Barris	5.631	18%	4.539	19%	1.092	3.581.465€	20%
Sant Andreu	3.309	11%	2.552	11%	757	1.938.195€	11%
Sant Martí	4.805	16%	3.653	15%	1.152	2.799.750€	16%
Total	30.540	100%	23.617	100%	6.923	17.613.845€	100%

Font: Consorci d'Educació.

Pel que fa a “Facilitar beques en activitats de lleure educatiu, culturals i esportives com a extraescolars i durant totes les vacances, prioritàriament, pels qui tenen necessitats educatives específiques i revisar la tarifació dels equipaments municipals”.

Aquest estiu i per segon any consecutiu s’han organitzat els campaments urbans Projecte BAOBAB, amb una participació de 438 infants de 4 a 12 anys on joves dels propis barris fan de monitors i monitores. Les activitats són gratuïtes i cobreixen l’horari de 10h a 16h, amb servei de menjador inclòs.

El projecte BAOBAB té per finalitat impulsar projectes de lleure educatiu de base comunitària a la ciutat. I per tant, va més enllà dels campaments urbans de l’estiu. És una estratègia de llarg recorregut que té per objectius, d’una banda, acompanyar en la creació de nous espais i caus en els barris on no n’hi ha i vincular-hi infants, joves i famílies. I, d’altra banda, acompanyar i reforçar els espais i caus ja existents en els barris i vincular-hi nous infants, joves i famílies.

Els campaments tenen lloc a La Marina del Port (Sants-Montjuïc), Baró de Viver i Trinitat Vella (Sant Andreu), Trinitat Nova (Nou Barris), Verneda-La Pau i Besòs-Maresme (Sant Martí). D’aquesta manera, el projecte ha multiplicat per tres el nombre d’infants respecte al 2016 i s’ha estès al doble de barris. També s’ha ampliat la franja d’edat dels nens que hi participen, ja que l’any passat estava destinada a nens d’entre 6 i 12 anys. Al llarg del 2018-19 està previst que es continuï ampliant i es faci arribar a 13 barris de Barcelona.

D’altra banda, l’Ajuntament disposa d’un sistema de subvencions adreçades a les famílies que té com a objectiu facilitar l’accés dels infants i els joves a la pràctica física o esportiva fora de l’horari escolar. La subvenció cobreix una part de la despesa corresponent a les activitats esportives recollides en el programa d’homologació de les famílies que ho sol·licitin i compleixin els requisits. Està destinada a infants i adolescents amb una edat compresa entre els 6 i els 17 anys inclosos (excepte en el cas dels adolescents amb discapacitat intel·lectual, que s’amplia fins als 19 anys), que practiquin esport fora de l’horari escolar en entitats organitzadores homologades per l’Institut Barcelona Esports.

Cal destacar l’increment de sol·licituds, de subvencions atorgades i de l’import assignat a aquest servei que es produeix any rere any. Enguany, aquest increment ha estat de prop del 60% en tots els indicadors. S’han incrementat les subvencions d’ajut a les famílies per facilitar la pràctica esportiva; el curs 2016-17 s’han atorgat 12.000 ajudes (+62,97%) amb una dotació pressupostària de 2,6M (+64,8%).

Subvencions per als participants d’activitats de promoció esportiva. Indicadors

	2015-16	2016-17	% variació
Sol·licituds de subvenció presentades	8.307	13.538	62,97
Subvencions atorgades	7.601	12.186	60,32
Import de les subvencions atorgades (en euros)	1.593.233	2.626.327	64,84

Font: Memòria Àrea Drets de Ciutadania, Participació i Transparència.

Igualment, s’ha creat una nova tarifació per a famílies monoparentals o nombroses a les instal·lacions esportives municipals.

C. Accés a serveis assequibles i de qualitat: habitatge, atenció social, educació i salut

Pel que fa a “Ampliar el parc públic d’habitatge per al lloguer social i incloure-ho al Pla municipal d’habitatge 2014-2020 amb fites concretes i mobilitzant habitatges en desús i fer explícit el criteri de prioritzar l’accés a les famílies amb infants i adolescents en situació vulnerable”.

L’Ajuntament ha posat en marxa diverses iniciatives que configuren una nova política pública d’habitatge, que ja es materialitzen en concret i que, en molts casos, posen les bases per a un desplegament rellevant en els propers anys. Al ritme actual es preveu acabar el 2019 amb una despesa anual de 219,8 M€, quatre vegades més que el 2015.

Algunes de les accions destacades per facilitar el dret a l’habitatge són:

- La Unitat Contra l’Exclusió Residencial (UCER) que actua de forma preventiva per aturar desnonaments. El 2016 s’han atès 1.574 unitats familiars en risc de desnonament, un 54% més que l’any anterior; a la vegada, el nombre de desnonaments ha disminuït un 12%, i s’ha reforçat l’aplicació de la llei contra l’emergència habitacional i la pobresa energètica. L’UCER també actua com a suport en els procediments sancionadors de l’Administració, en pràctiques irregulars com ara l’incompliment dels grans tenidors d’habitatge de l’obligació que tenen d’oferir lloguer social, les sancions per mantenir buits els habitatges o la sanció pel mal ús del parc públic d’habitatge. En aquest sentit, s’han tramitat 268 expedients a bancs propietaris de pisos buits.
- S’han ampliat les adjudicacions de pisos per a col·lectius vulnerables. En especial, s’ha modificat el Reglament d’adjudicació d’habitatges per a emergències, per incloure les famílies amb menors en habitatges en condicions d’inhabitabilitat, a unitats familiars sense títol habilitant i també a dones víctimes de violència masclista, eliminant com a criteri d’accés el fet de tenir uns ingressos mínims.
- S’han incrementat els ajuts al pagament del lloguer. Entre 2015 (9.138 ajuts) i la finalització del 2017 (10.169 ajuts).
- Els ajuts a la rehabilitació dels habitatges des d’una perspectiva sostenible d’acord amb la diversitat dels usuaris i per revertir situacions d’infrahabitatge i millorar l’accessibilitat, han augmentat en un 46,7% entre el 2015 (8.408) i el 2016 (12.337). Per al 2017 s’espera quasi duplicar aquesta xifra (21.000 habitatges).
- Quant a les bonificacions de l’IBI, l’any 2016 es va crear una línia de subvencions que va beneficiar 4.442 famílies amb pocs recursos. L’any 2017 aquests ajuts s’han ampliat (fins a un 75%, màxim 200€) i es destinaran 3,5 M€ a augmentar el nombre de beneficiaris. A més, s’ha congelat l’IBI a un 98% de la població.

També s’ha aprovat el Pla per al dret a l’habitatge 2016-2025, que posa les bases per una acció decidida i sostingu-

da en el temps per augmentar el rol públic en el mercat de l'habitatge. Destaquem algunes mesures previstes al Pla:

Més habitatges públics

- Es finalitzaran entre 2016 i 2017, 17 promocions amb 908 nous habitatges.
- S'han adquirit 153 nous habitatges i n'hi ha 77 més en tràmit.
- S'han mobilitzat 250 habitatges buits del parc privat per destinar-los al lloguer assequible, a través de la Fundació Habitat III.
- A més, la Borsa d'habitatges de lloguer preveu captar durant 2017 fins a 300 nous habitatges privats per al seu lloguer assequible. (La previsió per a tot el mandat és que aquesta borsa s'hagi incrementat en un 59,82%).

Més finançament per a habitatge de lloguer social

El Pla per al dret a l'habitatge 2016-2025 preveu 26 promocions d'habitatge destinades a lloguer social. Del total de 2.322 habitatges, 585 es reservaran per a persones de més de 65 anys i a cobrir les necessitats d'habitatge de persones amb un nivell d'ingressos baix, i estaran adaptats per a persones amb mobilitat reduïda, tant dins dels habitatges com en els accessos.

Per cobrir els costos de les promocions, 262 milions d'euros, l'Ajuntament de Barcelona ha rebut el finançament del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa (CEB), amb 59 milions d'euros. L'operació de crèdit cobreix en total un 23% del cost dels projectes de 26 promocions. El cost restant dels projectes es finançarà en part per l'Ajuntament de Barcelona i el préstec de 125 milions d'euros del Banc Europeu d'Inversions (BEI).

Aquest projecte tindrà dos avantatges addicionals: d'una banda, una part dels edificis es construirà segons els nous estàndards d'eficiència energètica, cosa que permetrà reduir el cost del consum d'energia i les emissions contaminants. D'altra banda, l'execució del projecte permetrà la creació de més de 2.000 llocs de treball durant la fase d'implementació, fins a l'any 2022.

La participació econòmica del CEB i el BEI és una forma de finançament de banca pública que no s'ha aconseguit obtenir en l'àmbit estatal i català. Per construir habitatge per llogar a preus assequibles cal que el finançament de les inversions públiques sigui a llarg termini i a preus mitjans i baixos, una fórmula que no ofereix l'Institut Català de Finances ni l'Institut Oficial de Crèdit estatal. Per això, l'estratègia municipal ha estat la de recórrer a institucions europees com el CEB i el BEI.

Aquesta actuació s'emmarca en una nova política municipal de relació amb les entitats financeres que vol afavorir, des del lideratge públic, una economia més plural i incorporar noves tipologies d'entitats financeres en la gestió municipal, com cooperatives, entitats de banca ètica i institucions multilaterals de crèdit. En aquest nou marc de relacions, s'incorporen noves ofertes de finançament i nous serveis bancaris

que tenen en compte criteris i clàusules socials i mediambientals. N'és un clar exemple el finançament d'habitatge social per part del CEB.

Les 26 promocions que es finançaran amb 59 milions d'euros del CEB són una part de les que ja es preveuen al Pla per al dret a l'habitatge 2016-2025. Algunes d'aquestes promocions es troben actualment en fase de concurs d'obres, altres en fase de redacció de projecte i altres en fase de concurs de projecte o en estudi.

Promoció	Habitatges	Sostre m ²	Inversió
Germanetes-Viladomat	47	3.705	4.390.688
Germanetes-Comte Borrell	35	3.800	4.544.327
Trinitat Nova bloc I (ICS)	76	8.826	10.952.609
Trinitat Nova bloc E (ICS)	96	8.563	12.669.379
Casernes Sant Andreu C (Regesa)	118	9.586	12.886.594
Bon Pastor G1	38	3.800	5.001.750
Bon Pastor H1	42	4.200	5.528.250
Marina del Prat Vermell	123	14.112	17.430.127
C. Puigcerdà, 100-102 / Maresme, 91	81	6.538	8.816.681
Porta Trinitat Vella	143	10.194	14.385.938
Torre Baró Illa F	47	4.692	6.175.845
Trinitat Nova - c. S'Agaró	83	8.280	10.898.550
Roquetes AA3	113	10.179	13.232.700
Marina Prat Vermell (sect 8)	277	29.428	36.812.239
Lluís Borrassà, 23-35	61	4.357	6.148.828
Marina Sector 10 (Regesa)	93	6.647	9.379.863
Pl. Glòries	250	25.000	32.906.250
Clínica Quirón	100	7.850	9.228.375
Via Augusta, 405-407	11	520	713.700
Ctra. Sant Cugat, 2x	35	1.640	2.258.100
Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 37-43	125	5.800	8.014.500
Ciutat de Granada, 95-97	21	1.000	1.368.900
Veneçuela, 96-106	183	8.560	11.793.600
Bon Pastor IV, edifici G2	45	4.500	5.923.125
Bon Pastor IV, edifici I1	41	4.100	5.396.625
Bon Pastor IV, edifici H3	38	3.800	5.001.750
Total	2.322	199.677	261.859.292

Font: Àrea de Drets Socials.

Adquisició d'habitatges

Una altre línia d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona per incorporar habitatge al parc públic de la ciutat ha estat la compra dels edificis 7, 9, i 11 del carrer Lancaster, al Raval, per un total de 5,5 milions d'euros. En total han estat 41 habitatges que passaran a formar part del parc d'habitatge de lloguer públic de Barcelona, que és gestionat pel Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona (PMHB).

Les famílies que hi viuen no seran expulsades i podran continuar pagant un lloguer a preu assequible, en funció dels seus ingressos, i sempre que compleixin els requisits necessaris per accedir a un habitatge públic.

Des d'una perspectiva supramunicipal cal destacar dues iniciatives

L'Ajuntament de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) van anunciar, el passat 4 d'octubre, la constitució d'una nova empresa amb capital i gestió públicoprivada amb la qual es volen construir 4.500 habitatges destinats a lloguer assequible –entre 7 i 10 euros per metre quadrat al mes– en menys de sis anys. L'objectiu és construir i gestionar un parc de pisos destinat a llogaters que puguin pagar uns 500 euros de mitjana –des dels 202 euros del lloguer social fins als 800 euros.

- La creació d'Habitatge Metròpolis Barcelona, una societat 100% pública de la qual formaran part l'Ajuntament i l'AMB, al cap dels sis mesos de constituir-se engegarà un concurs públic. La companyia o la unió temporal d'empreses que guanyi s'encarregarà de la promoció, construcció i gestió dels parcs de lloguer. Llavors es reformularà la societat i passarà a ser 50% pública i 50% privada. Les administracions cediran el sòl. Les empreses construiran i gestionaran els pisos.

Serán uns lloguers que no seguirán la lògica del mercat. Es tracta de la primera experiència d'aquest tipus que es dona a Espanya i la rendibilitat prevista per les empreses del 4% és molt inferior a la del mercat. Els inquilins seran, en el cas de Barcelona, els demandants d'habitatge de lloguer protegit.

Abans que finalitzi el mandat el 2019, l'Ajuntament iniciarà la construcció de 1.500 habitatges. En el mateix període l'AMB s'ha compromès a fer-ne 1.500 més i, entre el 2020 i el 2024, 1.500 més. La segona part del projecte consisteix a emetre uns bons que permetin a la ciutadania formar part del capital d'aquest tipus de projecte. D'aquesta manera, els llogaters podran ser accionistes i participar en els òrgans de la societat. Les primeres promocions a la capital catalana seran al barri de la Marina Port Vell, la Sagrera i el 22@ i per part de l'AMB seran dues finques a Gavà i dues a Montgat.

- La creació de l'Observatori Municipal Metropolità de l'Habitatge de Barcelona constituït per l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, en la gestació del qual també hi ha participat l'Associació de Gestors d'Habitatge Social (GHS), qui centralitza la informació, la posa per primera vegada en una xarxa integrada per les administracions catalanes, homogeneïtza les dades, i permet un intercanvi fluït de la informació.

L'Observatori, és un instrument per a l'anàlisi i la consulta de les dades relacionades amb l'habitatge, persegueix donar suport al disseny de les polítiques públiques d'habitatge i alhora vol ser una eina que permeti acostar la informació sobre habitatge a la ciutadania.

Pel que fa a "Instar i establir acords amb les companyies proveïdores d'energia per evitar la pobresa energètica".

L'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa diferents acords i mecanismes per garantir el dret d'accés als subministraments bàsics d'aigua potable, de gas i d'electricitat a les persones i famílies en situació de risc d'exclusió residencial o de vulnerabilitat econòmica.

- El gener del 2017 van començar a funcionar els punts d'assessorament energètic (PAE) als districtes de la ciutat. Els 10 PAE, un per cada districte, han atès un total de 4.626 llars els primers sis mesos, però sumant-hi les atencions fetes a través de Serveis Socials, els serveis d'assessorament energètic han arribat a 7.476 llars (una població de gairebé 19.000 persones). Així, s'han evitat 1.921 talls de subministrament de persones en risc d'exclusió residencial.
- S'ha aprovat una rebaixa del 2,4% en el rebut de l'aigua, en vigor des de 2017 i en el marc de l'àrea metropolitana; per tant s'ha abaratit un dels subministraments bàsics per al conjunt de la ciutadania.
- S'han posat en marxa dues mesures per defensar els drets energètics de la ciutadania, especialment dels grups de població més vulnerables:

- La primera és l'exempció a les famílies en situació d'exclusió residencial –com a persones en situació de vulnerabilitat apreciada pels Serveis Socials municipals– del pagament de la taxa de clavegueram, inclosa en la factura de l'aigua. A més d'eximir del pagament de la taxa, la proposta inclou la liquidació dels deutes d'aquestes famílies.

Amb l'aplicació d'aquesta mesura, Barcelona seria la primera ciutat catalana a integrar el clavegueram i els residus als serveis que preveu la Llei 24/2015 per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica: aigua, llum i gas.

- La segona mesura facilita l'obtenció del Butlletí de reconeixement d'instal·lacions elèctriques (BRIE), el document obligatori per donar d'alta el servei de llum i que acredita la seguretat de la instal·lació elèctrica. Cada cop que una llar en risc d'exclusió necessiti el document, l'Agència d'Energia de Barcelona contractarà un tècnic autoritzat del Gremi d'Instal·ladors per expedir-lo sense cost per a la família. El BRIE té una vigència de 25 anys i és necessari per fer canvis en el contracte de subministrament, per contractar un nou subministrament, donar-se d'alta després d'un tall o baixa del servei o bé quan es vol sol·licitar el bo social.

- L'Ajuntament també ha continuat donant suport a la garantia dels drets energètics –com són l'accés a l'aigua potable i el manteniment d'una temperatura adequada a la llar (que no sobrepassi els 26°C)– durant les setmanes que fa més calor. Per això a l'estiu han estat oberts sis dels deu punts d'assessorament energètic (PAE) que hi ha a la ciutat.

En total, de gener a setembre de 2017 els PAE han informat 6.285 persones, han assessorat 4.122 usuaris/àries, han fet 1.053 intervencions directes a la llar, han instal·lat

material en 585 habitatges, han gestionat 945 bons socials, han fet 576 canvis de titularitat de contracte i han tramitat fins a 1.048 canvis de potència per reduir la factura elèctrica.

Pel que fa a "Prioritzar la intervenció primerenca i la prevenció en l'etapa 0-3 anys des de la detecció durant l'embaràs, diversificar i ampliar serveis familiars de primera infància i reforçar escoles bressol municipals en clau d'afavorir la igualtat d'oportunitats".

L'Ajuntament de Barcelona ha iniciat un procés per actualitzar els serveis educatius per als infants d'entre 0 i 3 anys, en el qual incorpora també la participació de la ciutadania. Això inclou repensar les escoles bressol, però també aquells serveis complementaris que han anat sorgint fruit de les necessitats socials, com els espais familiars o els espais de criança, entre altres. Es vol donar així resposta a les demandes actuals de les famílies i ampliar les oportunitats educatives de tots els nens i nenes menors de 4 anys.

A Barcelona hi ha un model d'escola bressol d'excel·lència, però amb la realitat actual no es dona resposta al que el conjunt de les famílies demana per a la franja dels 0 als 3 anys.

L'actualització del model d'atenció socioeducativa per als infants d'entre 0 i 3 anys respon també als dèficits que es constataren en l'Informe d'oportunitats educatives per a l'etapa 0-3 presentat el mes d'abril. Si bé la taxa d'escolarització en el primer cicle d'educació infantil s'ha incrementat notablement els darrers deu anys, les diferències entre els districtes continuen sent notables. I en alguns aspectes, l'actual model no dona resposta a les necessitats de les famílies.

L'escolarització en el primer cicle d'educació infantil ha passat del 32,9% dels infants d'entre 0 i 2 anys l'any 2006, al 42,5% l'any 2016. La major part d'aquest increment ha estat assumit per la xarxa de centres públics, que en aquest període han passat d'escolaritzar el 8,9% dels infants menors de 3 anys de la ciutat, a escolaritzar-ne el 20%. El nombre de centres públics s'ha incrementat fins a les 98 escoles bressol actuals.

Amb aquests nous centres, els districtes on més s'ha aconseguit cobrir la demanda de places d'escola bressol pública han estat Nou Barris, amb el 79%, Ciutat Vella, amb el 71%, i Horta-Guinardó, amb el 77%.

Malgrat el fort increment en el percentatge d'escolarització del primer cicle d'educació infantil, continua havent grans diferències entre els districtes. La taxa més baixa d'escolarització la trobem a Ciutat Vella, amb el 26,7% de nens escolaritzats, mentre que les més altes són a Sarrià i a Les Corts, amb una taxa d'escolarització del 58%.

Cal destacar algunes de les mesures que s'han portat a terme:

- S'ha aprovat un nou Pla de construccions de 10 noves escoles bressol municipals, que representarà 910 places noves, de les quals 847 d'increment net.
  - S'han obert tres noves escoles bressol municipals (Trencadís, Guinardó i Petit Univers), amb un total de 248 places.

- S'ha recuperat el suport educatiu a les escoles bressol i s'han ampliat en 2,5 hores setmanals.

- I a més s'ha creat el nou Espai Familiar Torrent, amb 40 places.

- Tarificació social a les escoles bressol municipals

Nou sistema que millora la progressivitat en els preus i afavoreix l'accés de famílies amb rendes baixes i mitges; així, s'ha passat d'un únic preu amb bonificacions a un sistema de tarificació en funció dels ingressos de la família.

Fins l'any 2016 la quota única a les escoles bressol era de 285 euros mensuals. Amb les noves tarifes, s'estableixen deu trams diferents en funció de la renda familiar. La quota mínima, destinada a les famílies de menys ingressos, és de 50 euros, incloent-hi escolaritat i menjador. Un 29,08% de les famílies formen part d'aquest tram, i per a aquestes famílies, 540 matrícules queden cobertes totalment pel Fons d'Urgència Social, amb validació prèvia dels serveis socials.

A l'altre extrem, l'11,94% de les famílies passa a pagar la tarifa màxima, 395 euros mensuals, i el 9,47% de les famílies (736) paguen el mateix que amb el sistema anterior.

L'objectiu de la nova tarificació és que els perfils de les famílies que matriculen els seus infants a l'escola bressol municipal representin el conjunt de la societat. El nou sistema de tarificació és més equitatiu i evita que els motius econòmics siguin un impediment per accedir a l'educació de 0 a 3 anys.

Pel que fa a "Lluitar contra el fracàs escolar, donant suport als centres amb més complexitat reduint ràtios i amb recursos específics, revisant horaris compactats a secundària, ampliant programes Èxit i coordinant accions educatives dels territoris".

Per garantir la igualtat d'oportunitats d'escoles i instituts s'han destinat 3 M€ que s'han posat a disposició de les 122 escoles i 45 instituts per finançar material educatiu, projectes de centre i enfortir les AMPA.

La lluita contra el fracàs escolar i el suport als centres educatius s'ha enfortit el curs 2017-2018 amb professionals i recursos:

- La xifra de personal no docent es manté aquest any pràcticament igual que l'any passat. En canvi, pel que fa al personal docent, hi haurà 560 professionals més i s'arriba així als 9.001. El personal (docent i no-docent) supera les 10.000 persones.
- En els 38 centres que formen part del Pla de barris s'incorporen 59 professionals als equips educatius, especialment tècnics/ques d'integració social, però també dinamitzadors/es, monitors/es, especialista en atenció i suport emocional, educador/a, mestre d'audició i llenguatge i professionals del CREDITIC (Centre de Recursos Educatius per a Alumnes amb Trastorns del Desenvolupament i la Conducta).
- A set centres s'obriran unitats de suport a l'educació especial (USEE), per atendre l'alumnat amb necessitats educa-

tives especials o de suport per mobilitat reduïda i desajustament de la conducta. Els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP), a més, podran oferir més atenció amb la incorporació de disset professionals nous. També es dona continuïtat a l'increment d'hores de suport dels vetlladors que es va produir el curs passat, els quals aquest curs augmenten un 7%.

A banda, i en la línia d'avançar en la millora del servei, es redueix el nombre d'alumnes per aula en 32 unitats escolars. Els centres on s'ha fet aquesta reducció d'una plaça per aula s'han escollit valorant els espais de què disposen les aules, la complexitat de cada escola i les característiques i antiguitat de les construccions.

Les mesures per a l'èxit escolar es contemplen en el programa Èxit 1 i Èxit 3 de reforç escolar en el pas de primària a secundària, en l'Èxit 2 per a la millora dels resultats acadèmics i en l'Èxit estiu.

Fins al curs 2014-2015 el Programa Èxit 1 s'adreçava a l'alumnat de cinquè i sisè de primària i de primer i segon d'educació secundària obligatòria (ESO) i pretenia facilitar l'escolaritat en el pas de la primària a la secundària. Per al curs 2015-2016 s'ha ampliat el programa amb l'Èxit 3, en què s'han atès també les necessitats de les mateixes característiques que té l'alumnat de tercer i quart d'ESO. L'objectiu d'aquesta ampliació ha estat afavorir l'acreditació de l'ESO, així com generar expectatives de seguir estudiant en la franja postobligatòria; en definitiva, augmentar les seves expectatives de futur.

El programa ofereix reforç escolar a l'alumnat que amb el suport adequat podria millorar els resultats acadèmics, consolidar els aprenentatges i millorar els hàbits de treball. S'adreça a nois i noies amb famílies que no els poden proporcionar el suport que necessiten per millorar el seu rendiment acadèmic.

Compta amb la implicació dels tutors i tutores de l'alumnat participant i amb l'acció de suport educatiu per part de joves estudiants, que sovint són exalumnes de l'institut. Per primera vegada s'han dut a terme, de forma pilot, tallers de teatre vinculats a la millora de les competències comunicatives i l'autoestima de l'alumnat amb més dificultats.

El programa també ha donat suport a les escoles Concepción Arenal i Eduard Marquina amb una proposta feta a mida per a tot l'alumnat de cinquè i sisè com a part del seu projecte específic de centre.

Tant el nombre de centres (escoles i instituts) com el nombre de participants ha augmentat respecte a l'edició del programa Èxit 1 el curs 2015-2016. El nombre de centres s'ha incrementat gairebé un 12%, mentre que els participants ho han fet en més d'un 4%.

El programa Èxit 2 ofereix tallers com a recurs per a la diversificació curricular que generalment es duen a terme en espais formatius de la ciutat. S'adrecen principalment a l'alumnat de tercer i quart d'ESO que necessita una organització diferenciada de l'establerta al centre pel que fa a continguts, metodologia i criteris d'avaluació, amb l'objectiu d'assolir les competències bàsiques de l'ESO.

Hi han participat 28 instituts públics, quatre centres concertats i tres centres d'educació especial, a més de 209 alumnes dels tallers "Oficis a la ciutat". El perfil d'aquest alumnat es caracteritza per l'elevat grau d'absentisme (desafecció amb l'institut) i la inexistència de motivació per acabar els estudis o continuar estudiant i, per tant, pel risc d'abandonar els estudis prematurament.

Dins de la mesura específica dels programes de diversificació curricular, realitzen projectes singulars els instituts que preveuen una organització en què l'alumne cursa una part de l'àmbit pràctic amb estades formatives en empreses.

El programa Èxit Estiu, de reforç escolar a l'estiu per preparar la convocatòria extraordinària de setembre amb alumnat d'ESO, es va iniciar l'estiu de 2013 a 45 centres de secundària (34 centres públics i 11 de concertats) de Barcelona, amb un total de 2.131 alumnes de primer a quart d'ESO. L'estiu del 2016 el programa aplega 48 instituts i 13 centres concertats de la ciutat, amb un total de 2.174 alumnes participants.

El programa es planteja com una continuïtat a les activitats de reforç extraescolar dels programes Èxit 1 i Èxit 3, que tenen lloc durant el curs escolar. En particular, Èxit Estiu ofereix un acompanyament educatiu en període de vacances d'estiu a l'alumnat de primer a quart d'ESO que hagi de recuperar al setembre assignatures suspeses en la convocatòria ordinària del juny.

Per tal de "Reforçar i ampliar els centres oberts amb criteris territorials i de necessitat, i explorar l'ús de centres d'ensenyament a les tardes i durant vacances com a centres oberts, i enfortir el treball amb famílies".

Durant el 2016 la xarxa de centres oberts es va ampliar amb la incorporació de tres centres: el Projecte Socioeducatiu Poble Sec de la Fundació Pere Tarrés, el Centre Obert El Campanar de la Fundació Social del Raval i el Centre Obert a Ciutat Meridiana de l'associació Ubuntu.

Al 2017 s'han incorporat dos centres oberts nous, un d'adolescents al Besòs, del Casal dels Infants i el Projecte Socioeducatiu Poble Nou, de la Fundació Pere Tarrés.

Per tant, en la actualitat, la ciutat disposa de 25 centres oberts registrats.

*Centres Oberts i Centres Diaris d'Atenció Socioeducativa
Departament de Família i Infància, 2016*

<i>Centres Oberts (CO)</i>	<i>Adreça</i>	<i>Barri</i>	<i>Districte</i>
CO L'Esquitx	Fonollar, 15	Casc Antic	Ciutat Vella
Fundació Comtal (CO Tria)	Forn de la Fonda, 5	Casc Antic	Ciutat Vella
Càritas (CO Glamparetes)	Almirall Cervera, 10	Barceloneta	Ciutat Vella
Fundació Gabella (CO Compartir)	Rull, 9	Gòtic-Barceloneta	Ciutat Vella
Casal dels Infants	Junta de Comerç, 165 Reina Amàlia, 22-29, baixos	Raval	Ciutat Vella
Fundació Joan Salvador Gavina (CO Joan Salvador Gavina)	Nou de la Rambla, 39-41, baixos	Raval	Ciutat Vella
Associació Educativa Integral Raval (CO Estel d'Assís)	Rambla del Raval, 7, baixos	Raval	Ciutat Vella
Fundació Viarany (CO Eixample)	Pau Claris, 121 (IES Jaume Balmes)	Antiga Esquerra de l'Eixample	Eixample
CO Ció Barjau	Compte Borrell, 128	Eixample	Eixample
Esplai Submarí	Foc, 100, baixos	Zona franca	Sants-Montjuïc
CO Municipal Les Corts-Sants	Benavent, 20-22	Les Corts	Les Corts
Parròquia S. Joan Bosco (CO Don Bosco)	Plaça Ferran Reyes, 2	Navas	Sant Andreu
Fundació Trinijove (CO Neus Puig)	Pare Pérez del Pulgar, 17	Trinitat Vella	Sant Andreu
CO Adsis Carmel	Lugo, 59-61, baixos	Carmel	Horta-Guinardó
Salesians Sant Jordi (CO Martí Codolar)	Avinguda Vidal i Barraquer, 8-12	Vall d'Hebron- La Clota	Horta-Guinardó
Parròquia St. Bernat De Claravall (CO Ciutat Meridiana Alta (Cruïlla))	Pedraforca, 2-6	Ciutat Meridiana	Nou Barris
Càritas (CO Llops Del Taga)	Rasos de Peguera, 11-17, local 5	Ciutat Meridiana	Nou Barris
Càritas (CO Torre Baró)	Travessera de Castellfollit, 14	Torre Baró	Nou Barris
Associació Educació i Lleure Ubuntu	Perafita, 48	Ciutat Meridiana	Nou Barris
CO Pare Manel	Viladrosa, 9	Verdú	Nou Barris
CO Adolescents del Besòs. Casal dels Infants	Institut Besòs	Besòs	Sant Martí
CO Municipal Sant Martí	Huelva , 36	Sant Martí de Provençals	Sant Martí
Centres diaris	Adreça	Barri	Districte
Associació Juvenil Tronada. Centre Diari	Beret, 83	Can Peguera	Nou Barris
Fundació Privada Cel (CO Cel)	Passeig Enric Sanchis, 2	Bon Pastor	Sant Andreu
Centre d'Esplai Druida	Vesuvi, 35 (Escola Mercè Rodoreda)	Prosperitat	Nou Barris
Centre Socioeducatiu Poble Nou	Poeta Cabanyes ,78- 80	Poblenou	Sant Martí

Font: Memòria Àrea de Drets Socials 2016.

D. El dret dels infants a participar en la vida social i comunitària

L'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Àrea de Drets Socials, impulsa el projecte Benestar subjectiu de la infància a Barcelona. Parlen els nois i noies: satisfaccions, percepcions i expectatives. L'objectiu és donar veu als nois i noies de 10 a 12 anys amb la idea d'obtenir dades inèdites i rellevants que permetin formular propostes de política local per millorar el benestar de la infància a la ciutat.

Es tracta d'un projecte de recerca en l'àmbit de ciutat liderat per l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, un consorci públic adscrit a l'Ajuntament, que aporta més del 95% dels seus recursos, per acompanyar ens locals en el seu rol de garants dels drets dels infants i adolescents. El projecte es compon de dues fases principals. La primera consisteix en el passí d'una enquesta a 3.970 nois i noies d'entre 10 i 12 anys, a través de la participació de 52 escoles escollides a partir d'una mostra aleatòria i representativa. Aquest treball de camp, que es va iniciar al gener i s'allargarà fins a l'abril, permetrà recollir dades inèdites en l'àmbit de ciutat i comparar les desigualtats entre els infants de la ciutat. La segona fase consistirà a interpretar els resultats amb els mateixos nois i noies amb l'objectiu que d'extreure'n propostes de política local cap a l'Ajuntament sobre què i com milloraria el seu benestar vital.

El projecte reconeix els infants i adolescents com a ciutadans de ple dret amb punts de vista propis als quals cal preguntar per conèixer i tenir en compte les seves opinions, tal com estableix el dret a ser escoltats recollit en la Convenció sobre els drets de l'infant. El paper dels infants com a informadors directes sobre qüestions que els afecten suposa un gir important en la forma de recollir dades sobre infància i adolescència, ja que fins ara s'havia fet a partir d'enquestes a les famílies en què no es preguntava directament als nois i noies, sinó als adults. D'altra banda, el debat i la interpretació conjunta dels resultats amb els participants també és una innovació.

Les dades recollides gràcies a aquest projecte seran, alhora, inèdites i subjectives, ja que és la primera vegada que es desplega una enquesta de benestar subjectiu a la ciutat per conèixer les opinions, percepcions i expectatives dels nois i noies amb relació al seu propi benestar, preguntant-los sobre qüestions principals de les seves vides com la família, amistats, l'escola o el barri on viuen.

A més, les dades obtingudes seran homologables internacionalment, ja que s'ha partit de l'enquesta internacional Children's Worlds per elaborar el qüestionari, de manera que es podrà comparar el benestar dels infants de la ciutat amb el de més de 30 països participants. D'altra banda, es podran analitzar diferències segons districtes i segons tres estrats de renda, que permetran conèixer amb més profunditat les desigualtats entre els infants a la ciutat.

En el projecte, encarregat per l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona a l'Institut Infància i Adolescència, també hi col·laboren el Consorci d'Educació de Barcelona, representants de les direccions dels centres de primària i l'Institut de Recerca sobre Qualitat de Vida de la Universitat de Girona.

Famílies

El treball del grup es va centrar en les competències parentals per a la promoció del benestar relacional de la família i per a la prevenció de violències entre iguals.

Amb relació a les competències parentals en l'abordatge de la violència entre iguals (*bullying*)

El suport a les competències parentals a l'Ajuntament de Barcelona es dona des de diferents serveis i programes. En el cas dels adolescents i les seves famílies es canalitza la informació, la formació i l'atenció individualitzada a través del Centre per a Famílies amb Adolescents, ubicat al recinte de La Sedeta de Gràcia. El 2016, aquest servei va donar formació o atenció individualitzada a un total de 866 mares, pares i tutors que han participat dels tallers de formació. El 81% han estat dones i el 19%, homes. En total, s'han organitzat 31 accions formatives. Les principals temàtiques que s'han abordat han estat la tolerància a la frustració, la gestió emocional, la comprensió del pensament adolescent o la comunicació afectiva i efectiva amb els fills i filles.

A més, s'ha fet atenció individualitzada a 181 famílies. La mitjana d'edat de la persona que exercia el rol parental o maternal ha estat de 48 anys i la mitjana d'edat dels adolescents, de 14 anys. És destacable que el 55% de les famílies que han anat al centre han estat famílies monoparentals. La resta de famílies han estat nuclears (32%), reconstituïdes (5%), adoptives (5%) i extenses (3%).

Respecte als motius pels quals les famílies s'han aprofitat al centre, destaquen amb un 32% dels casos les dificultats per posar límits als fills. De la resta, el 19% apuntava dificultats de comunicació, el 12% desorientació-desmotivació vital del fill o filla i el 8% manca de sentit de la responsabilitat del fill/a. El 29% restant es referia, en percentatges que van del 2% al 4%, a casos d'autòlisi, possible addicció, control d'impulsos, mala relació pares-fill, baixa autoestima, o violència filio-parental.

A banda, s'impulsarà una xarxa de professionals i experts/es per a la promoció i la prevenció amb adolescents. Aquesta xarxa neix amb l'objectiu de mantenir actualitzat un diagnòstic de situació dinàmica respecte a l'adolescència que es vagi adequant a l'evolució del perfil dels adolescents i a les necessitats de resposta que han de tenir els serveis municipals en cada moment.

Així mateix, els punts d'atenció Aquí t'escoltem (ATE) són serveis en els quals els adolescents d'entre 12 i 20 anys troben un espai d'assessorament i escolta individual i confidencial per acompanyar-los en el procés de creixement o per ajudar-los respecte a qüestions concretes o problemes que els afecten en un moment determinat. També s'hi realitzen activitats grupals entre iguals per aprendre competències personals i habilitats socials. La causa més habitual per a les consultes individuals ha estat el malestar amb l'entorn familiar (38%), seguit de les dificultats per relacionar-se (15%), la desorientació vital (14%), les dificultats de la relació de parella (10%), el malestar emocional (8%), el procés de dol (7%), l'assetjament escolar (3%), el consum de drogues (2%), l'agressivitat (2%) o l'angoixa (1%).

Actualment existeixen sis ATE en el conjunt de la ciutat. Són l'ATE Garcilaso (Sant Andreu), l'ATE Les Basses (Nou Barris), l'ATE La Fontana (Gràcia), l'ATE Jovecardí (Les Corts), l'ATE Casa Sagnier (Sarrià-Sant Gervasi) i l'ATE Can Felipa (Sant Martí). La previsió és que cada any s'obri un servei nou a cada districte fins arribar l'any 2021 a tenir-ne un a cada districte.

Per promoure el debat a les escoles i centres educatius i facilitar espais d'escolta a les famílies en el marc del Programa Xarxa d'Escoles i Instituts per a la igualtat i la no-discriminació, tot just s'han dinamitzat grups amb famílies amb l'objectiu de cohesionar-los i permetre que afloressin les seves preocupacions en el marc del Programa.

Amb el professorat s'ha abordat l'afrontament del conflicte i la seva resolució pacífica dins els paràmetres de la cultura de pau. L'assetjament entre iguals es va treballar no de manera genèrica sinó com a relacions abusives de poder basades en diferents factors com la diversitat sexual i de gènere, la diversitat funcional i la diversitat ètnica i cultural amb l'objectiu que les propostes quedessin incloses en el projecte educatiu de cada centre.

També s'han realitzat 5 jornades de formació per la convivència i la resiliència als consells escolars de districte amb l'objectiu de transmetre el suport en moments de tensió social a la ciutat i garantir els drets dels infants.

Amb relació a la promoció de la parentalitat positiva amb una perspectiva de cycle vital

Des de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona s'ofereixen diferents serveis adreçats als infants i les seves famílies, com són el Programa de suport educatiu a les famílies, i els serveis a la petita infància i família.

El suport educatiu a les famílies té com a objectiu impulsar i donar suport a la implicació de les famílies com a agents educatius fonamentals, tot establint continuïtats entre el context familiar i l'escolar. A més, busca fomentar accions encaminades a l'educació en valors per una ciutadania activa i inclusiva, i contribuir a l'enfortiment del teixit associatiu de les AMPA.

L'oferta formativa per al curs 2016-2017 s'ha estructurat tenint en compte la valoració de les demandes del curs passat i prioritant accions educatives que contribueixin a donar resposta a un dels reptes principals de l'educació a la ciutat. Destaquem com a novetats el projecte: Ho comprem?, el repte d'aprendre a consumir en família, amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Consum (Generalitat de Catalunya).

Serveis a la petita infància i família

El suport a la petita infància es configura com un servei educatiu en què les relacions personals constitueixen un element fonamental a partir del contacte interpersonal, la convivència i la diversitat com a valors. Així, els diferents projectes que configuren la xarxa d'atenció a la petita infància de la ciutat es fonamenten en l'atenció educativa, on es potencia i afavoreix el desenvolupament personal oferint

cura, educació, lleure i suport, tant als infants com als progenitors:

- Ja tenim un fill: programa adreçat als pares i mares que fa poc temps que han tingut un fill o filla. Es tracta de donar orientacions des de diversos vessants: educatiu, sanitari i psicològic.
- Espais familiars: ofereixen als infants un context educatiu, i a les famílies, la possibilitat de compartir l'experiència d'educar els seus fills i filles.

Els espais familiars han iniciat el procés de treball per a la definició d'un model integral d'espais familiars municipals per a la primera infància de Barcelona, impulsat per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona i el Departament de Família i Infància de la Direcció de Serveis d'Intervenció Social, amb la col·laboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, serveis socials bàsics i especialitzats, serveis de salut d'atenció individual i comunitària i la xarxa de petita d'infància.

L'objectiu és arribar a un model d'espai familiar que en la seva funció de suport a les famílies en la criança dels fills i filles de 0 a 3 anys, inclogui, amb tècniques específiques, el suport a les famílies en situació de risc d'exclusió social.

Es volen establir criteris i circuits per ordenar, consolidar i incrementar espais familiars integrals de l'Ajuntament de Barcelona que incloguin el treball amb totes les famílies per a l'exercici de la seva parentalitat.

Els espais familiars són sales on les famílies poden acudir dos cops per setmana, durant tres hores aproximadament, per reunir-se, compartir inquietuds i fer xarxa entre elles i també socialitzar-hi els infants. Amb l'extensió d'aquest model, l'Ajuntament vol impulsar el paper de l'escola bressol com a espai comunitari.

Amb l'objectiu d'acompanyar les famílies que decideixen criar els seus fills a casa en l'etapa de zero a tres anys, el consistori ampliarà de quatre a vuit el nombre d'escoles bressol que ofereixen espais familiars d'interrelació.

Es tracta d'una oferta educativa de l'Institut d'Educació de Barcelona adreçada a la petita infància, que vol incidir en la qualitat de vida dels nens i nenes menors de 3 anys, i alhora ofereix suport a les famílies com a primeres educadores dels seus fills i filles.

Actualment hi ha quatre espais familiars municipals que s'ampliaran amb quatre més ubicats a les escoles bressol de:

- Els Tres Tombs, a Sant Antoni, que s'inaugurarà a final de 2017.
- Aurora, al Raval, que s'obrirà l'any 2018.
- Dos més als barris de Sants-Badal i la Trinitat Nova que funcionaran a principi del 2019.

Equipaments on es realitza aquest programa

Espai Familiar 0-3 Cadí- Raval
c. Om, 11 (entrada pel núm. 1-3)
Districte de Ciutat Vella

Espai Familiar Casa dels Colors
Pg. Zona Franca, 54
Districte de Sants Montjuïc

Espai Familiar Bon Pastor
Centre Cívic del Bon Pastor SCEI
Pça. Robert Gerhard, 3
Districte de Sant Andreu

Espai Familiar El Torrent
C. Alcàntara, 22
Districte de Nou Barris

Hi ha d'altres espais familiars que comparteixen equipament amb els centres oberts, funcionen al matí i complementen l'oferta dels centres que funcionen regularment a la tarda.

Els centres oberts són un servei diürn preventiu, fora de l'horari escolar, que dona suport, estimula i potencia l'estructuració i el desenvolupament de la personalitat, la socialització, l'adquisició d'aprenentatges bàsics i l'esbarjo, i compensa les deficiències socioeducatives de les persones ateses mitjançant el treball individualitzat, el grupal, la família, el treball en xarxa i amb la comunitat.

La parentalitat amb perspectiva de cicle vital de 3 a 18 anys i la participació de les famílies es facilita des dels centres oberts de la ciutat, que organitzen activitats d'informació-formació i debat per a les famílies dels infants i adolescents. Les famílies participen en el disseny de temes i activitats i són les seves protagonistes. També, en menor grau, participen en el desenvolupament d'activitats, malgrat les dificultats familiars i laborals per implicar-s'hi.

Altres espais familiars

Espai Familiar i Centre Obert Sant Martí
c. Huelva, 36
Districte de Sant Martí

Espai Familiar i Centre Obert Les Corts-Sants
c. Benavent, 20
Districte de Les Corts

Espai Familiar El Petit Drac
Via Augusta, 327
Districte de Sarrà-Sant Gervasi

Espai Familiar la Vela (Casal del Barri Besòs)
c. Cristòbal de Moura, 232
Districte de Sant Martí

Els espais familiars s'han consolidat com a recursos educatius i de suport a la parentalitat. Són una alternativa i/o complement de les escoles bressol, com a espai educatiu i de relació.

En aquesta mateixa línia, el Districte de l'Eixample ha posat en marxa un nou servei per a famílies amb infants menors de 4 anys. Es tracta dels espais "De 0 a 3: infants en família" que s'han obert als quatre casals infantils que hi ha al districte: a Cotxeres Borrell (c. Viladomat, 2-8), Sagrada Família (c. Provença, 480), a Fort Pienc (plaça Fort Pienc, 4-5), i a Urgell (c. Comte Urgell, 145-147). Un dia a la setmana en horari de 10 a 12 del matí i pr+evia inscripció, les famílies tenen un espai de trobada, relació, joc, i per compartir experiències entre elles i amb els infants.

Es tracta d'una iniciativa que s'emmarca en una mesura de govern impulsada pel Districte de l'Eixample amb l'objectiu de crear nous espais de suport a la criança per a les famílies i en la proximitat arreu del territori, aprofitant espais ja existents i complementant el servei que ja ofereixen algunes de les escoles bressols municipals. En aquest cas, els equipaments que acullen aquest servei són els casals infantils.

S'han obert un total de vuit grups amb un màxim de 15 famílies per grup, que poden assistir a les sessions un cop per setmana de 10 a 12h. El preu del servei és de 40€ el trimestre, i la inscripció és per a tres mesos, renovable cada trimestre fins a un màxim de 9 mesos. Fins al moment un total de 80 famílies s'han inscrit en els quatre equipaments on es farà el servei.

Les competències parentals i les tecnologies

Per avançar en la integració de continguts digitals i generar espais de diàleg amb les famílies, des de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona es desenvolupa des de fa quatre cursos escolars el programa Barcelona Aula Mòbil, que s'adreça a alumnat i a les seves famílies, i al professorat, de 6è de primària, ESO i educació especial, de centres educatius sostinguts amb fons públics. La iniciativa municipal Barcelona Aula Mòbil té com a objectiu potenciar la formació de l'alumnat en el llenguatge audiovisual i promoure el coneixement, la tecnologia i la innovació a través de dispositius mòbils, com a eines de producció audiovisual, per mitjà especialment de tauletes digitals.

Envelliment

El grup ha tractat el tema "Participació, entorns amigables i societat digital", continuant la línia de reflexió "Les persones grans com a usuàries i consumidores en la societat digital", iniciada el curs anterior.

El grup defensa la importància de concebre la tecnologia orientada al servei d'una ciutat més amigable amb les persones grans i defensa la pertinència d'adoptar un enfocament global i transversal que connecti les actuacions i fomenti la implicació de diferents àmbits i actors.

L'Ajuntament ha aprovat el Pla de transformació digital 2017-2020. El Pla, que suposarà una inversió de 65,5 M €, vol guiar la transformació i innovació digital de l'Ajuntament de Barcelona, establint estàndards de servei oberts, Open Source, programari lliure i metodologies àgils. Així mateix, desenvoluparà una infraestructura de dades pública i oberta, i hi involucrarà la ciutadania, empreses i comunitats.

També es pretén garantir l'existència d'infraestructures digitals i la connectivitat per a tothom, reduint l'escletxa digital, a través de l'extensió de la xarxa de wifi municipal a barris on s'ha detectat aquesta fractura i també ampliant aquesta xarxa gratuïta al transport públic.

S'ha començat la substitució de les antigues apps municipals per apps progressives i multiplataforma (amb estàndards

oberts i amb programari lliure). Això facilitarà l'adaptació als diferents navegadors, sistemes i pantalles, el que contribuirà a la seva amigabilitat. S'ha iniciat la introducció de metodologies àgils de desenvolupament de serveis amb la implicació dels usuaris.

També s'ha fet la signatura de la Declaració de Barcelona per la Inclusió Social Digital, per part de la Fundació Telefónica, la Fundació Vodafone, la Fundació Orange, l'empresa Cisco i l'empresa Lenovo, a partir de la qual es desenvoluparan convenis específics per a la seva aplicació efectiva.

L'IMPD ha col·laborat en una eina específica per a persones amb dèficit visual, però que és útil per a persones de tots els grups d'edat i condició. Permet, mitjançant una aplicació al mòbil, disposar d'informació dels comerços o establiments col·laboradors. Inicialment s'ha iniciat a l'eix comercial de Creu Coberta (Sants-Montjuïc).

El Consell Assessor de la Gent Gran ha elaborat i aprovat en Comissió Plenària la Guia de comerç amigable: propostes i recomanacions, que recull idees expressades per les persones grans sorgides dels diferents processos participatius, així com propostes formulades en el Fòrum Cap a una Barcelona Amigable amb les Persones Grans.

Aquestes propostes i recomanacions expressades per les persones grans manifesten la importància i necessària creació de una xarxa de comerços amigables amb les persones grans i recull els criteris per a l'amigabilitat que hauran de tenir en compte els comerços que s'hi adhereixin. D'entre els criteris recollits en aquesta Guia destaca la conveniència que els comerços facilitin l'ús i l'adaptació de les persones grans als canvis tecnològics.

Així mateix, per engegar la Xarxa de comerç amigable amb les persones grans s'ha posat en marxa una Taula de coordinació conjunta amb els districtes de Sant Andreu i Nou Barris, la direcció de Comerç, la direcció de la Promoció de Gent Gran i el Departament de Participació Social.

Està en fase de disseny, però es contempla que el projecte Comerç Amigable amb la Gent Gran tingui present la incorporació de les noves tecnologies amb la finalitat de fer la compra *on line* en els establiments adherits, i que la tecnologia també faciliti l'entrega de la compra al domicili de la persona gran.

En el marc del projecte Barcelona Amigable amb les Persones Grans s'ha iniciat, d'acord amb el protocol de l'OMS, una nova etapa de millora a partir del coneixement acumulat i de les aportacions específiques realitzades per les pròpies persones grans en el Fòrum Cap a una Barcelona Amigable.

Es preveu culminar aquesta nova fase amb el Compromís de Barcelona per l'Amigabilitat, acord de coresponsabilitat entre agents públics i privats de la ciutat per la millora de la qualitat de vida de les persones en els diferents entorns de vida quotidiana: entre altres, l'entorn de provisió de serveis públics i privats derivats de la dificultat d'afrontar la gestió de tràmits o sol·licituds (a distància o a través d'internet) de les administracions públiques, serveis financers, de telefonia i els de subministres.

Des de la Regidoria d'Infància, Joventut i Gent Gran s'impulsa la Mesura de Govern per a la Promoció de les Persones Grans a la Ciutat de Barcelona. Alguns dels seus objectius són els següents:

- Adaptar la informació, tramitació i altres gestions administratives –presencials, telefòniques i per internet– de prestacions o serveis a les persones grans de l'Ajuntament de Barcelona.
- Fomentar les bones pràctiques comercials amb les persones grans de les entitats financeres, les empreses de serveis de subministres, de telefonia, i el comerç de proximitat.
- Millorar l'adaptació a les persones grans de les parades, els vehicles i la seva conducció, així com dels sistemes d'informació del servei públic d'autobús urbà i de metro.
- Facilitar l'accés al comerç de proximitat de les persones grans que viuen en zones d'alta concentració turística o en zones de poca oferta comercial.

Des del Departament de Promoció de la Gent Gran es porten a terme:

- Acord de col·laboració amb la Fundació Vodafone des del Departament de Promoció de la Gent Gran es faran diferents formacions relacionades amb les noves tecnologies (smartphones, tablets, formació concreta de l'ús de la tablet del projecte Vincles, entre altres). Per portar a terme aquesta formació s'ha contactat amb SECOT (Sèniors Espanyols per a la Cooperació Tècnica), que són membres del CAGG.
- Es posarà en marxa el projecte Bloguer per reduir la bretxa digital. Un programa en què les persones grans de Barcelona facin ús dels seus talents i habilitats com a reporters, periodistes i fotògrafs voluntaris/es a les xarxes socials municipals, per crear continguts que els siguin afins i històries en primera persona. El projecte es concretarà amb l'obertura d'una xarxa social (pàgina del Facebook) adreçada a les persones grans, on aquestes seran les protagonistes dels continguts. Es crearà una comunitat de persones grans que, de manera regular i a través d'un consell de redacció, generin continguts per publicar.

Els 53 casals municipals de gent gran disposen de connexió wifi, encara que el seu abast i qualitat són insuficients. Dins de l'aposta municipal per reduir la bretxa digital, des de la Comissionada d'Innovació Tecnològica i l'IMI, amb el seguiment del Departament de Promoció de Gent Gran i l'Àrea de Drets Socials, es vetllarà per millorar, ampliar i fer extensiu el senyal de wifi a tot els equipaments.

En la línia d'una participació de les persones grans en el disseny d'iniciatives a través de la promoció i difusió d'experiències, on a més aquestes siguin els subjectes de les accions, el Consell Assessor de la Gent Gran ha posat en marxa el projecte Sóc gran, i què?, un projecte d'acció comunitària de sensibilització ciutadana i de transformació de la imatge que la societat té del procés d'envelliment. Les persones grans han estat les coprotagonistes del disseny i implementació de

l'estratègia d'intervenció, aportant les idees d'imatge gràfica de la campanya, definint les situacions i arguments d'estereotips que cal desmuntar i prenent un paper molt apoderat i apoderador en actuacions de sensibilització, com la creació i representació de peces teatrals per afavorir el debat.

El projecte també ha afavorit la utilització de les xarxes socials per part de les persones grans; difonent el projecte i participant activament de l'actuació "Suma't a la campanya #SOCGRANIQUE i desmuntem estereotips i prejudicis sobre les persones grans".

Sensellarisme

El grup de treball format per persones que han passat per "situació de carrer" i que coneixen bé el circuit d'atenció a les persones sense sostre i sense llar de la ciutat ha participat en el procés d'elaboració del Pla d'actuació contra el sensellarisme a Barcelona, i ha reflexionat sobre aquells aspectes de la xarxa de recursos d'atenció a persones sense llar que són susceptibles de millora a partir de la seva experiència. En aquest sentit, han fet recomanacions generals i també orientades a la diferent tipologia de recursos existents, tant per part de l'Ajuntament com de les entitats de la xarxa d'atenció a persones sense llar de l'Acord Ciutadà.

Aquestes recomanacions han estat tingudes en compte en l'elaboració del pla integral per abordar el sensellarisme a la ciutat.

El Pla de lluita contra el sensellarisme de Barcelona 2016-2020 preveu una inversió de 5 milions d'euros per incrementar les places disponibles en equipaments existents. També planteja un increment de 10 milions en el pressupost per posar més personal per detectar i atendre el fenomen al carrer, reforçar la prevenció per evitar que es cronifiquin situacions de sensellarisme, incrementar l'atenció sanitària i els recursos especialitzats (de 26,85 milions als 37,42 milions proposats en el pressupost 2017).

Es crea un nou grup de detecció de persones sense llar als intercanviadors de transport i s'incorporaran 100 nous habitatges en els propers quatre anys al programa Primer la Llar a través del Patronat Municipal de l'Habitatge.

Aquest pla és pioner a tot l'Estat i s'ha elaborat conjuntament amb la Xarxa d'atenció a persones sense llar de Barcelona (XAPSELL) i amb persones que viuen o han passat per situacions de sensellarisme.

El Pla es proposa eliminar el sensellarisme de carrer de llarga durada, a través de la millora del Servei d'Inserció Social, l'ampliació del programa Primer la Llar i la col·locació del dret de l'habitatge en el centre del model d'atenció:

- Créixer substancialment en habitatges destinats a programes de *housing first*.
- Millorar les condicions de vida en els recursos residencials.
- Insistir en la prevenció.
- Créixer en equipaments especialitzats per atendre necessitats diverses: joves, persones amb malaltia mental.

- Prioritzar recursos amb allotjaments individuals amb espais compartits.
- Garantir la perspectiva de gènere i l'atenció específica a les necessitats de les dones sense llar i sense sostre.

El Pla s'estructura en 9 eixos estratègics, 24 objectius i 70 actuacions, entre les quals destaquem:

Ampliar la capacitat d'actuació i atenció del Servei d'Inserció Social (SIS)

El nou contracte del Servei d'Inserció Social de l'Ajuntament de Barcelona permetrà una sensible ampliació del servei a partir del 2017, que passarà de 43 persones treballadores a 57. El pressupost anual del SIS creixerà dels 1.800.000 euros de l'any 2016 als 2.846.492,91 euros el 2017.

D'altra banda, el SIS Medi Obert, servei destinat a l'atenció al carrer de les persones afectades per situacions d'exclusió social greu que impliquin la pernocta a l'espai públic o activitats directament vinculades a situacions de pobresa extrema, s'ampliarà amb 11 educadors/es socials més (en total hi haurà un equip de 28 educadors/es). S'incorpora a l'equip un/a psicòleg/a que farà primeres valoracions i contacte amb la xarxa de salut mental quan sigui necessari.

En l'àmbit metodològic, s'amplia la mirada a dinàmiques d'exclusió social a l'espai públic (no només la pernocta al ras) i s'incorpora la dimensió comunitària.

SIS Atenció i Tractament és el servei que exerceix de centre de serveis socials per a les persones sense domicili i també amplia la seva capacitat d'actuació. En el nou contracte s'incorporen les situacions d'infrahabitatge i sense vinculació territorial com a objecte del servei. El circuit d'intervenció serà el mateix que el d'un centre de serveis socials, amb primeres acollides i seguiment/tractament.

Per reforçar la capacitat d'actuació dels dos equips, s'incorpora una figura d'assessoria jurídica, amb una dedicació de 6 hores setmanals, una figura d'assessorament mèdic, amb una dedicació de 6 hores setmanals, i un suport administratiu a jornada completa.

Crear un programa específic de detecció i intervenció del SIS als intercanviadors de transport

El SIS Medi Obert crearà un programa de detecció i intervenció social a les estacions de Sants i del Nord (i a l'estació de la Sagrera quan estigui en funcionament). Inspirant-se en l'experiència de l'equip del servei que ja actua a diari a l'Aeroport de Barcelona, treballar a les estacions permetrà detectar de manera ràpida situacions de vulnerabilitat.

Ampliar els programes de *housing first*

Durant 2017, el programa Primer la Llar té previst créixer en 50 habitatges a través de la incorporació d'habitatge públic provinent del Patronat Municipal de l'Habitatge. Entre 2018 i 2019, se sumaran 50 pisos més al programa. A l'hora de créixer en recursos, les entitats de la XAPSELL prioritzaran respostes residencials al sensellarisme basades en metodologies *housing first*.

Durant el 2016 l'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa 50 habitatges en el programa Primer la Llar i finança 15 habitatges del programa Habitat de RAIS Fundació.

Ampliació de l'Equip de Salut Mental en Sense Sostre (ESMESS)

L'actual Equip de Salut Mental en Sense Sostre està format per set professionals i finançat pel Servei Català de la Salut, i està previst que creixi en set professionals més en una ampliació que assumirà l'Ajuntament de Barcelona a partir de 2017. El cost de l'ampliació serà de 387.000 euros anuals.

Obrir un nou equipament per a nois i noies ex-tutelats

L'Ajuntament de Barcelona obrirà durant el 2017 un nou equipament de 20 places per a joves sense llar a fi de fer front a les seves necessitats específiques. La posada en marxa d'aquest centre requerirà una ampliació del pressupost anual de 500.000 euros.

Obrir un nou equipament per a persones amb problemes de salut mental

A l'inici del 2017 s'ha posat en marxa un centre residencial per a persones sense llar amb problemes de salut mental, un centre concertat amb la Fundació Hospitalària Sant Pere Claver, de 41 places, al qual l'Ajuntament de Barcelona assigna un pressupost anual de 1.149.750 euros.

La Residència Cal Muns disposa de 41 places d'estada limitada per a persones en situació de sensellarisme i dels següents serveis que donen cobertura a les necessitats bàsiques i a les necessitats d'atenció sociosanitària de les persones acollides:

- allotjament
- acolliment i convivència
- Manutenció
- Atenció o cura personal
- Atenció a la salut i seguretat personal
- Foment dels hàbits d'autonomia personal
- Convivència i foment de les relacions interpersonals i socials
- Foment del lleure al centre, a l'entorn i al medi comunitari
- Gestió de documents (d'identitat, d'empadronament, de discapacitat, d'accés als serveis de salut i de farmàcia...)
- Inclusió social
- Participació, assessorament i suport

Impulsar un programa de reformes estructurals dels centres residencials en base a les recomanacions i propostes del grup de treball Sensellarisme del CMBS

El Departament d'Atenció a Persones Vulnerables de l'Ajuntament de Barcelona impulsarà un programa de reformes metodològiques i d'inversions per millorar les condicions de vida als equipaments. Aquest programa prendrà

com a base les recomanacions i propostes del grup de treball sobre Sensellarisme del CMBS, que ja s'ha reunit amb les responsables dels serveis en diverses ocasions.

Realitzar una campanya comunicativa de sensibilització de la XAPSL

Des de final de 2016 i fins a les primeres setmanes de 2017, la XAPSL ha posat en marxa la campanya "Podries ser tu", orientada a trencar els estereotips que emmascaren la realitat de les persones sense sostre i sense llar.

"Podries ser tu" interpel·la els ciutadans i ciutadanes perquè reflexionin sobre les causes del sistema que porten una persona a viure al carrer, evitant que s'estigmatitzi el col·lectiu.

La Xarxa d'atenció a persones sense llar, que forma part de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, està formada per entitats del Tercer Sector i l'Ajuntament de Barcelona, i ha buscat apel·lar directament al ciutadà perquè reflexioni sobre les causes inherents al sistema social i econòmic actual que porten una persona a acabar vivint al carrer, evitant que el col·lectiu sigui estigmatitzat. "Podries ser tu" crida el ciutadà a posar-se al lloc de les persones sense llar, persones que abans de trobar-se sense llar potser tenien una feina, una família, uns amics i unes aficions, com qualsevol altra persona.

La campanya es va presentar en un acte al Col·legi de Periodistes perquè aquests siguin "còmplices i aliats per canviar la visió de les persones sense llar".

Durant la presentació es van donar a conèixer també dos documents relacionats amb el fenomen i el tractament que en fan els mitjans de comunicació. D'una banda, una guia d'estil sobre el sensellarisme, que busca millorar el tractament, tant informatiu com polític, del fenomen de les persones sense llar. Vol ser una eina necessària per normalitzar la seva visualització i perquè aquesta sigui el més curosa possible, per respectar els drets de la persona que viu al carrer, fomentant una mirada menys arquetípica o estigmatitzant, que sigui més rigorosa amb la seva realitat.

D'altra banda, es va presentar un document amb recomanacions per al tractament informatiu de les persones sense llar, que en deu punts desenvolupa quina és la terminologia idònia per al tractament informatiu d'aquesta realitat.

Drogodependències

El grup Drogodependències ha centrat la seva reflexió i propostes al voltant del treball comunitari, la regulació dels clubs socials cannàbics i l'atenció a les persones drogodependents en sortir de les presons.

Reforçar les línies de prevenció universal, selectiva i indicada posant especial èmfasi en alcohol i poblacions en situació de risc

El passat 6 d'octubre de 2017 el Plenari del Consell Municipal va aprovar el Pla d'acció sobre drogues per al període 2017-2020. Algunes de les prioritats del Pla són la lluita contra l'estigma, prevenir el consum excessiu d'alcohol i les desigualtats de gènere.

Pel que fa a la prevenció universal, selectiva i indicada de l'alcohol, dels 4.242 inicis de tractament per trastorn per ús de substàncies durant l'any 2016, més de la meitat tenia a veure amb l'alcohol. Davant d'aquesta realitat, l'estratègia per reduir la problemàtica associada al consum d'alcohol, especialment en joves, passa per adaptar totes les intervencions, tant preventives com de tractament, a les noves realitats i problemàtiques. Això significa que es tindran en compte els diferents eixos de desigualtat com són el gènere, l'origen o l'edat. Addicionalment, es promourà l'intercanvi d'experiències, la formació, la coordinació i el treball en xarxa entre els diferents actors de l'àmbit de les drogodependències.

Amb relació a la prevenció, existeix un marc de programes gratuïts i avaluats que es despleguen als centres escolars i a la comunitat, i ara s'hi afegiran un conjunt d'actuacions pensades per fer intervencions selectives entre nois i noies escolaritzats en risc de consumir substàncies. En conjunt, les diferents línies preventives que contempla el Pla van des de la intervenció a les escoles i als barris, el treball sobre l'oferta, i el risc de banalitzar els consums de drogues, especialment l'alcohol i el cànnabis. L'objectiu de tot plegat és endarrerir l'edat d'inici en el consum i aconseguir així que baixi la seva prevalença i els problemes de salut que s'hi associen.

El Pla assenyala també que cal treballar intensament per a la rehabilitació i inclusió social de persones amb problemes d'alcoholisme i altres drogodependències. Per això, es dotaran recursos per a la inserció laboral, tallers ocupacionals i espais de cerca de feina dins dels centres d'atenció a usuaris de drogues, i es potenciaran itineraris de recerca d'ocupació o adaptabilitat al mercat laboral. Cal tenir present que el consum problemàtic de drogues al barri té una forta relació amb la renda familiar disponible i que, per tant, és en els barris amb menys recursos on es detecta un impacte més gran de les drogodependències.

Lluitar contra la invisibilitat i l'estigmatització de les persones consumidores de drogues des de la comunitat i també des dels serveis

Pel que fa a l'estigma que tradicionalment s'associa a les drogodependències, el Pla identifica la lluita contra aquesta pràc-

tica com un dels eixos de treball per als propers anys. Així, posa de manifest que retallar l'impacte social i personal de les addiccions pot suposar ser més eficients en l'abordatge d'aquestes patologies i facilita que la persona decideixi tractar-se molt abans. La percepció de la comunitat i de la pròpia persona consumidora sobre la dependència a substàncies, així com la càrrega estigmatitzadora, són aspectes que tindran un seguiment a través de deu línies d'actuació globals.

Una de les iniciatives ha estat la creació d'una taula de debat amb usuaris, famílies, professionals i mitjans de comunicació per tal d'abordar l'estigma al mitjà i l'autoestima. També s'ha participat en la festa major del Raval amb una paella comunitària feta a Baluard i amb un taller de pintura amb la presentació dels quadres al Centre Cívic del Raval.

Sobre propostes al Programa d'actuació municipal 2016-2019

Per treballar en l'àmbit de les relacions sexuals desprotegides i el consum de drogues, es col·labora amb entitats com STOP Sida, amb les quals es porten a terme programes conjunts a través dels quals s'aborda el consum de substàncies durant el sexe.

La reducció de la sobremedicació amb psicofàrmacs s'està abordant des de Farmàcia del CatSalut i els metges d'atenció primària i especialitzada, a través del monitoratge de la prescripció de psicofàrmacs i l'elaboració d'unes guies de pràctica clínica per a la racionalització d'aquesta prescripció. El nombre d'envasos prescrits de benzodiazepines ha baixat dels 2 milions d'unitats a 1,7 milions entre els anys 2014 i 2016.

Sobre el treball comunitari en drogodependències

Les addiccions són un dels reptes socials i sanitaris més difícils d'abordar. Per aquesta raó, el Pla està pensat "a llarg i a mitjà termini" i fa un abordatge comunitari pensat per donar resposta a les noves problemàtiques que s'han detectat.

Sobre la proposta de criteris de salut pública per a la regulació dels clubs socials de cànnabis en l'àmbit de la ciutat de Barcelona

Tota la regulació mitjançant ordenança municipal està en vies d'elaboració. S'ha endarrerit a causa de la publicació de la llei autonòmica que regula els clubs cannàbics i a la impugnació per part de l'Estat espanyol de la mateixa.

El Pla de drogues 2017-2020 preveu promoure la creació de l'òrgan regulador i d'un observatori dels clubs de cànnabis per tal de desenvolupar mesures i criteris de funcionament de les associacions cannàbiques i vetllar pels efectes que pugui tenir el cànnabis distribuït sobre la salut.

Salut

El grup de treball Salut ha establert quatre línies de treball: l'impacte dels determinants socials sobre les desigualtats en salut, el model d'atenció sanitària, la privatització i mercantilització de la salut, i l'anàlisi de l'impacte de les retallades sobre la població i els professionals, la participació en el camp de la salut, i els problemes de salut mental.

Incidir en els determinants socials per reduir les desigualtats en salut

El darrer curs s'ha avançat en el desplegament de la Mesura de Govern d'Acció Conjunta per Reduir les Desigualtats Socials en Salut, en línia amb moltes de les recomanacions en aquest sentit del grup de treball Salut del CMBS. Així, resumidament, s'ha incrementat la inversió en programes de salut comunitària, salut mental i equipaments sanitaris amb un clar criteri en tots ells de prioritització dels territoris amb pitjors indicadors socioeconòmics i de salut que identificava l'Informe de Salut. S'han iniciat programes per fer front a la pobresa farmacèutica, i s'ha avançat en la transformació de PAMEM, que ha de passar de ser mútua per als treballadors municipals a una entitat que ofereix accés a persones amb pocs recursos econòmics a serveis sanitaris exclosos de la cobertura pública. Al mateix temps, el conjunt del Govern municipal ha avançat en polítiques socials que podran incidir en els determinants socials de les desigualtats en salut, i des de l'Àrea de Salut es col·labora en el disseny i avaluació de diverses d'aquestes iniciatives.

L'increment de pressupost i personal de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) per al programa de salut comunitària Barcelona Salut als Barris (BSaB) ha permès ampliar-lo. En el decurs de l'any 2016 es van fer els diagnòstics de salut dels barris de Can Peguera, Turó de la Peira, Gòtic, Trinitat Vella, Carmel i Verdum. En l'actualitat BSaB, que té com a objectiu la reducció de les desigualtats entre els barris més desfavorits i la resta de la ciutat, està implantat a 23 barris, en fases diverses d'execució. L'abordatge de l'ocupació com a determinant de les desigualtats es treballa en col·laboració amb Barcelona Activa i "Treball als barris", l'ICS i l'IMSS, amb qui s'està dissenyant un programa específic per a persones aturades amb la implicació d'aquests recursos. A més, s'ha desenvolupat el programa Fem salut, fem barri, que busca millorar el benestar emocional de persones en situació de vulnerabilitat, com ara les persones en atur de llarga durada; davant dels bons resultats de la prova pilot al barri de La Verneda i la Pau, el programa s'estendrà a altres barris de la ciutat. Una altra línia de BSaB són intervencions diverses d'oci saludable, la majoria de les quals estan lligades a una primera experiència laboral, adreçades a adolescents i joves en risc d'exclusió social. Les avaluacions d'aquestes experiències són molt prometedores, en línia amb l'evidència internacional que demostra la seva efectivitat en persones amb addiccions i problemes de salut mental. Per a les persones grans, BSaB impulsa les Escoles de salut de gent gran i col·labora amb l'Institut Barcelona Esports en el programa Activa't als parcs per a persones grans. En diversos barris es promouen tallers d'alimentació

saludable per a població adulta, i els programes escolars Creixem sans, Creixem més sans i Canvis treballen la promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable.

També s'han aprovat a final de 2016 nous convenis amb entitats del Tercer Sector, el CatSalut i l'ICS per finançar programes per garantir l'accés als medicaments a aquelles persones que no poden accedir-hi per dificultats econòmiques, i a poblacions excloses facilitant suport per a l'adherència i el seguiment dels tractaments crònics. Al mateix temps, s'ha engegat una innovadora línia per afavorir l'accés de les persones amb menys recursos a prestacions no contemplades en la cartera de serveis sanitaris de finançament públic, com l'odontologia i la podologia: a partir de la integració de les persones afiliades a la mútua municipal PAMEM a la cobertura universal del CatSalut, realitzada el darrer estiu, l'aportació de l'Ajuntament a la mútua es reconvertirà en nous serveis de provisió municipal adreçats a persones vulnerables.

Pel que respecta a l'empadronament i accés a serveis sanitaris de persones en situació irregular, s'ha consolidat l'empadronament actiu, que dóna dret a obtenir la targeta sanitària, facilitant l'empadronament d'aquelles persones que no poden acreditar el domicili on resideixen habitualment. A instàncies de l'Ajuntament, el CatSalut ha introduït un nou document (declaració responsable de no tenir recursos suficients) que s'ofereix a les persones sense cobertura sanitària per garantir-los l'atenció urgent gratuïta; aquest document ja s'ha utilitzat més de 1.000 vegades en els centres sanitaris de Barcelona.

Però la reorientació a l'equitat dels serveis sanitaris i de salut pública no és suficient per reduir les desigualtats en salut, que –com posaven de manifest les aportacions i recomanacions del CMBS– tenen a veure principalment amb el nivell de justícia social a la ciutat i amb les condicions de vida que determinen la salut, com són l'ocupació, els ingressos o l'habitatge, entre altres. Per aquest motiu, és fonamental el desenvolupament d'un pla transversal a llarg termini com l'Estratègia d'inclusió i reducció de les desigualtats socials 2017-2027, presentada el passat 17 d'octubre. Aquesta estratègia s'ha elaborat el darrer curs en un treball d'articulació de les aportacions de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva i de les àrees de govern municipal. Des de l'àmbit de Salut s'hi ha col·laborat a bastament, vetllant per l'abordatge dels determinants socials de les desigualtats en salut.

En paral·lel a aquest procés, han estat diverses les noves polítiques municipals orientades a l'equitat que amb molta probabilitat podran contribuir a la reducció de les desigualtats en salut. Per citar-ne només algunes: el Pla d'habitatge, els ajuts a la infància o contra la pobresa energètica, la reorientació de Barcelona Activa, el reforç de la plantilla de Serveis Socials i el procés de millora "Impulsem", el manteniment de les tarifes de transport públic. L'àmbit de Salut, principalment l'ASPB, participa en estudis d'avaluació d'algunes d'aquestes polítiques per valorar el seu impacte en salut, com per exemple els punts d'assessorament energètic, la Guia de contractació pública social, o el programa Treball als Barris. Específicament en relació amb la recomanació de dotar d'espais verds la ciutat, l'ASPB treballa conjuntament

amb el Pla de barris i el programa de biodiversitat per incrementar el verd en 7 barris d'intervenció: Gòtic, Raval, Ciutat Meridiana, Trinitat Nova, Trinitat Vella i Bon Pastor. També s'han incrementat els recursos per conèixer l'impacte del canvi climàtic sobre la salut de la població, i es fa activitat de vigilància epidemiològica de les malalties transmeses per vectors així com sobre els mateixos vectors.

Atenció sanitària i mercantilització de la sanitat

En relació amb les recomanacions sobre aquest tema, cal destacar la feina realitzada, des de l'àmbit municipal i amb la influència en el Consorci Sanitari de Barcelona, per millorar la universalitat de l'accés a l'atenció sanitària, garantir la transparència de les entitats sanitàries, aturar i començar a revertir privatitzacions, impulsar la integració de l'atenció social i sanitària, reforçar l'atenció primària i la salut comunitària, abordar la racionalització de la prescripció i la millora de les llistes d'espera, i promoure l'avaluació d'intervencions, entre altres aspectes.

Quant a la garantia d'una sanitat universal, s'ha impulsat un grup transversal per millorar l'accés a l'empadronament i fer de Barcelona una ciutat encara més referent en les polítiques d'empadronament actiu; s'ha constituït un comitè amb el Consorci Sanitari de Barcelona i les direccions de Salut i d'Immigració, a través del qual s'estableix un canal de comunicació fluid per recollir i donar resposta a les incidències detectades per tècnics d'acollida o activistes de les plataformes d'acompanyament sanitari. S'ha aconseguit la publicació el setembre de 2016 d'una resolució del CatSalut per introduir un nou document, la declaració responsable de no tenir recursos suficients per pagar l'atenció, que ara s'ofereix en primera instància a les persones sense cobertura sanitària que requereixen atenció urgent per tal de facturar l'assistència al CatSalut. S'han realitzat múltiples sessions formatives als centres on s'han detectat dubtes de procediment. L'Ajuntament també ha formulat al·legacions per millorar la nova llei catalana d'universalització d'assistència sanitària, aprovada l'estiu del 2017.

En la governança de la sanitat, l'Ajuntament ha impulsat la millora dels portals de transparència de les entitats sanitàries participades, i la realització aquest estiu per primera vegada en deu anys d'una auditoria de centres sociosanitaris de Barcelona. S'ha obert una comissió de treball al Consorci Sanitari de Barcelona sobre la provisió de serveis sanitaris, que ha analitzat les dades de contractació de serveis amb entitats públiques, del Tercer Sector i mercantils, i la disponibilitat d'espais i llits inutilitzats a la ciutat. S'han aturat noves privatitzacions de la provisió de serveis i s'han començat a revertir, per exemple retornant l'atenció continuada urgent a domicili de nits i festius a la gestió pública per part de l'ICS (reforçant al mateix temps la integralitat de l'atenció primària) o deixant de derivar a l'Hospital Sagrat Cor operacions quirúrgiques d'altres zones de la ciutat, que ara assumeixen els hospitals públics de la zona.

Per donar un major impuls a la coordinació i integració de l'atenció social i sanitària, s'ha constituït una taula política des de la Tinència d'Alcaldia de Drets Socials, el

Departament de Salut i el Departament d'Afers Socials de la Generalitat de Catalunya, amb la participació del Consorci Sanitari i el Consorci de Serveis Socials de Barcelona, per abordar conjuntament i estratègicament aquesta aposta. En aquest marc s'estan duent a terme diverses experiències pilot d'integració, com la interconnexió de dades socials i sanitàries, el pla de retorn a domicili per donar atenció social immediata als pacients que reben l'alta hospitalària per un ictus o pròtesi, o la coordinació entre el personal del servei d'ajuda a domicili municipal i l'atenció primària de salut.

L'aposta municipal per reforçar l'atenció primària de salut s'ha plasmat en el posicionament polític públic en favor d'una recuperació molt més àmplia del pressupost autonòmic per a aquesta línia assistencial, que li permeti adquirir el paper central en el sistema sanitari que li correspon. Aquesta aposta també es veu reflectida en l'impuls i participació activa en el Pla pilot de millora de l'atenció primària a l'Àrea Integral de Salut Litoral Mar, on participen el Consorci Sanitari, cinc CAP de la zona i el Parc de Salut MAR, ja que un dels objectius és millorar la coordinació amb l'atenció especialitzada. A final d'any es valoraran les mesures més efectives del Pla, que hagin permès millorar l'accessibilitat i la qualitat assistencial i reduir els temps d'espera, i la seva possibilitat d'extensió a la ciutat. Al mateix temps, l'ASPB ha col·laborat en l'impuls de l'acció comunitària des de l'atenció primària de salut, tant en els barris de BSaB, com a través de la participació en el programa COMSalut del Departament de Salut amb els CAP Casanova i Vallcarca, i en l'oferta formativa de metodologia d'intervenció en salut comunitària pels professionals d'atenció primària.

En l'abordatge de les drogodependències a la ciutat, s'ha tingut en compte el model d'atenció centrat en la persona, amb un abordatge integral des de la prevenció a la reducció de danys, amb una visió conjunta i biopsicosocial de les necessitats de les persones que utilitzen els serveis terapèutics. També s'ha treballat la racionalització de la prescripció, incorporada al Pla d'acció de drogues a Barcelona 2013-2016: el seguiment de la prescripció de benzodiazepines, mostra que l'any 2016 s'ha produït un descens de 218.421 envasos prescrits respecte al 2015. Per tal de disminuir les llistes d'espera en els CAS de Ciutat Vella Lluís Companys i Barceloneta, s'ha dut terme la reforma i trasllat del CAS Baluard, fet que ha permès incloure programes de tractament en la seva cartera de serveis, fins ara molt centrada en la reducció de danys.

Per millorar la difusió del coneixement sobre els recursos disponibles, s'ha avançat en el projecte del Mapa d'actius en salut de Barcelona, "La salut en xarxa", a través del qual tant la ciutadania en general com els professionals d'atenció primària a les seves consultes podran identificar programes, activitats i recursos per a la promoció de la salut en el seu entorn. També s'ha començat a dissenyar un repositori de recursos per a la cura de les persones malaltes que ajudi les persones que les cuiden a conèixer tots els recursos públics i de les entitats socials que els poden acompanyar en aquesta tasca. S'han editat guies de recursos d'entitats que donen suport a determinades patologies, com ara els síndromes de sensibilitat central. També es va canviar la web de l'ASPB

per fer-la més atractiva i accessible, i amb el mateix objectiu s'està elaborant una nova web de salut de la ciutat que ajudi a conèixer els programes municipals i els recursos sobre la salut de què disposa la ciutat.

L'ASPB promou l'avaluació de totes les intervencions que lidera o que finança parcialment i ofereix el seu suport metodològic en intervencions realitzades per altres institucions o entitats. Forma part del seu compromís amb la societat. L'any 2016 es va finalitzar el projecte de recerca sobre avaluació del procés i l'impacte de l'acció comunitària en salut sobre la salut de les persones, participat per ASPB, IGOP, ICS, i Pla comunitari de Roquetes.

Processos de participació en la salut i la sanitat

Diversos plans i programes de salut que promou l'Ajuntament s'elaboren i es duen a terme de manera compartida amb les entitats i institucions de la ciutat en processos de coproducció de polítiques. L'últim any, ha estat el cas del Pla de salut mental, el Pla d'acció sobre drogues, l'Estratègia de salut sexual i reproductiva i el Programa de suport a les persones amb síndromes de sensibilitat central, i serà el cas també de la futura Estratègia de suport a les persones cuidadores.

La intersectorialitat i la participació comunitària també són fonamentals en totes les fases de Barcelona Salut als Barris, des del diagnòstic de situació a la prioritització, la implantació d'intervencions i l'avaluació, on es cerca la màxima participació dels serveis, les entitats i la població dels barris.

A banda de les polítiques municipals d'impuls de la participació, amb la recent aprovació de la reforma del Reglament de participació ciutadana com a principal fita, en l'àmbit de salut s'ha continuat vetllant per oferir espais per poder fer el seguiment de la qualitat dels serveis de salut de la ciutat als Consells de Salut dels districtes de la ciutat, i s'ha elaborat un projecte d'acció i reflexió per impulsar la millora de la participació activa en aquests Consells que es desenvoluparà al llarg de 2018. De la mateixa manera, s'ha començat a abordar amb el CatSalut la millora del Consell de Salut del Consorci Sanitari de Barcelona, i s'han impulsat les comissions de seguiment de centres d'atenció sanitària, tot elaborant uns criteris bàsics per a la composició i seguiment.

Salut mental i addiccions

El Pla de salut mental, que va ser aprovat el setembre de 2016, preveu 111 accions distribuïdes en quatre línies estratègiques. Després d'un any podem dir que s'han desenvolupat accions en els 4 eixos estratègics, el grau d'avenç de les diferents accions és d'un 60%, i el pressupost aplicat a 2016 i 2017 és el triple que el previst inicialment, especialment en la línia estratègica 1, orientada a la millora del benestar psicològic de la població i que conté l'acció sobre les condicions de vida que determinen la salut mental, i la línia 2 d'accessibilitat dels serveis, amb l'increment de dotacions per als centres de salut mental, i l'obertura de serveis i programes per a la inserció laboral, social i cultural de les per-

sones afectades. L'ASPB ha rebut l'encàrrec de desenvolupar l'avaluació d'impacte de les intervencions del Pla.

El Pla parteix d'un marc conceptual basat en una perspectiva dels determinants i les desigualtats socials de la salut mental, amb un abordatge de curs de vida. En el marc del programa BSaB es desenvolupen tallers d'habilitats parentals per millorar la criança, amb efectes positius en la salut mental de mares i pares i infants; intervencions d'oci saludable en adolescents i joves; de mentoratge d'infants amb Amics i Circ; d'inclusió social en persones adultes en risc d'exclusió social (Fem salut, fem barri); i de prevenció de la solitud en persones grans (Activa't, escoles de salut i Baixem al carrer). A més, el curs 2017-2018 comença la fase pilot d'un programa d'educació emocional en 11 escoles infantils. També està prevista una experiència pilot en la qual intervingui l'ASPB, Serveis Socials, atenció primària de salut i Barcelona Activa per millorar la salut mental de persones en atur de llarga durada.

S'acaba d'aprovar amb ampli consens polític el nou Pla d'acció sobre drogues a Barcelona 2017-2020, després d'un llarg procés d'avaluació del pla anterior i participació en la definició dels objectius. Per a la redacció del nou PADB 2017-20 s'ha tingut en compte el Pla de salut mental, i tots dos plans comparteixen algun objectiu. Es continua treballant per trobar una solució a la necessitat d'un recurs residencial per a persones sense sostre amb consum actiu de drogues, encara sense fruit. Continuen diversos programes de promoció de la salut i de prevenció que utilitzen l'activitat física i l'esport com a estratègia (per exemple, De marxa, Fent Esport i altres programes comunitaris en el marc del Programa Barcelona Salut als Barris) per oferir alternatives d'oci saludable i ajudar a prevenir les addiccions.

